

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel

helyben vagy vidékre postán:
 Egy óra . . . . . 40 kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt — kr.
 Félévre . . . . . 2 frt — kr.
 Egész évre . . . . . 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca, (Biharmegyei
 Takarékpénztári épület), hozza a hirdeté-
 sek és az előfizetés-díjak küldendőik.

Egyes szám ára 8 kr.

HÉTFŐI**ÉRTESITŐ****TÁRSADALMI HETILAP.****Hirdetések díja:**

6 hasábos pettsorért egyszer . . . 6 kr.
 Háromszor és többször . . . . . 4 kr.
 Nyitlér 4 hasábos pettsorért . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és
 nyitlérért . . . . . 30 kr.
 Reklamok soronként . . . . . 1 frt.

Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei
 Takarékpénztári épület).

Kéziratok vissza nem küldetnek.

Éljen a haza!**Éljen a király!**

Még fülünkbe cseng az öröm ünnepi zaja . . . mintha elhaló harangszó volna . . . mintha templomban volnánk, várva, míg mindenki elmegy, s magunkra maradván, csendben zárjuk be a lelkes hála-hymnusok sorát a mienkkel — a sajtó nevében.

Hadd legyen miénk: a sajtóé az utolsó szó! Hiszen miénk volt az első! A szabad sajtó hozta napfényre a „nemzetek tavasza“-nak első nefelejtését . . . Hiszen a mi szavunk úgy sem lesz utolsó; annak ezerszeres visszhangja kél minden szivben.

Hadd áldozzunk mi is a szabad eszmék szentháromságának oltárán — hiszen mi voltunk ugyanis a leghivebb apostola, hogy ne mondjuk: martyrja.

Szivünk megittasult a tularadó, szent lelkesedés tüzetől, mely elfogott bennünket, midőn láttuk, hogy a társadalom egy kézzel bontotta ki a szabadság ünnepi zászlaját, egy szivvel, egy testvér-érzelemmel ünnepelt. Letette a pártharcok fegyverét, s ment vezekelni mindkettő közös büneért: a gyűlöletért, nem megtörve, de lelkesülten, nem szőrcsuhában, de ünnepi öltözetben, nem zarándokolva, de triumphussal.

Es bizonynyal hisszük, hogy ez az egyetértés a hazafiságban kedves volt a magyarok istenének.

Ismét megünnepeltük diadalát a hármasság nagy eszmének, mely újra született minden nemzet szivében s ujjá szült minden nemzetet.

Megünnepeltük! — Sohasem mondhatjuk ezt igazabban, mint most. Mindenki ünnepelt: **Nagyvárad társadalma a maga kolosszális egészében.**

Tisztes, őszbe borult aggastyánok, kik szemük előtt látták elvonulni a gigások eget ostromló seregét, vagy tán ők is ott voltak — „közöttük“; férfiak, kiket tüzhely, vagy fedél nélkül talált az árulás sötét, két évtizedes vihara; ifjak és gyermekek, a kik csak hallották, mint valami gyönyörű, lelkesítő mesét, a hősök: az apák emberfeletti küzdelmeit — most „mind ott voltak egymás mellett“. Az egyletekkel, testületekkel versengtek az iskolák, az aggastyánnal a gyermek, a férfiúval az ifju.

Lehet-e a szabadság ünnepénél: **ilyen ünnepélynél szebb, méltóbb előestéje a millenium ünnepének!**

Isten áldd meg a magyart!

* * *

Az 1848-iki események megtestesítették az eszmét, melyet profétáink hirdettek és megjövendöltek: a magyar nép szabadságának, megváltásának napjaul ünnepelhetjük márczius 15-ét. A megváltó pedig azt mondá: „engedjétek hozzám jönni a kisdédeket!“ Engedjük tehát gyermekeinket mi is márczius 15-én az egész hazát megváltó **eszméhez** járulni s megünnepelni ezt a napot.

Sipos Orbán.

Táviratok.

A Kassics-Fehérváry ügy.

Budapest, márcz. 15. (A „H. É.“ ered. táv.) A Gromon-Schyttra affér vasárnap délelőtt, ugylátszik befejeződött, Schyttra Ferencz vissza lépett és a megtörtént kihívást visszavonta. Kassics Péter segédei, Kaas Ivor és Kaczary Géza szombat délután fél 4 órakor találkoztak Schyttra Ferencz min. tan. megbizottaival: Álgya Sándor alezredessel és Karácsony Lajos min. titkárral. Álgya Sándor gyártezei lakásán. A kihívó Schyttra fél segédei a tárgyalás elején felvetették azt a kérdést, vajjon Kassics röpiratának nőt sértő kifejezései Schyttrára és nejeére vonatkoznak-e. Erre Kassics segédei azt mondták, hogy azt Schyttra megbizottainak kell legjobban tudniok. Schyttra segédei most kijelentették, hogy felök nevében elégtételt kérnek. Kaas Ivor báró és Kaczary Géza azzal válaszoltak, hogy mivel nőről van szó, felök teljes fegyveres elégtétel adására kész. Schyttra segédei erre háromszoros golyóváltást és a felek sértetlen maradása esetére, harc-képtelenségig való kardpárbajt elfogadják, de mind a kettőt nem. Schyttra megbizottai ragaszkodtak feltételükhöz s kijelentették, hogy az új folyamán megbizójukkal értekeznek. A tárgyalás azzal végződött, hogy vasárnap a mérkőzés megtörténik és pedig, ha pisztoly párbaj lesz, a honvéd laktanyában, ha kardpárbaj, akkor valamelyik vívóteremben. Álgya ezredes megígérte, hogy e végett a szükséges lépéseket megteszi a honvédlaktanya parancsnokánál. A segédek a végérvényes megállapodásra vasárnap reggel 9 órát tűzték ki. Br. Kaas Ivor lakásán volt a találkozó. Kaczary és Kaas várták is őket, de helyettök egy levél jött. Ebben a levélben Álgya és Karácsony kijelentik, hogy felök Schyttra Ferencz azon az alapon, hogy Kassics Péternek két elintézetlen ügye van, visszalép és a megtörtént kihívást visszavonja. Kassics Péter megbizottai erről jegyzőkönyvet vettek föl és értesítették megbizójukat.

Az egyetemi kör matinéja.

Budapest, márczius 15. (A „H. É.“ eredeti távirata.) A budapesti egyetemi kör vasárnap délelőtt 11 órakor matinéval ünnepelte meg márczius 15-ikét a vidágó nagy termében, a hol nagyszámu diszes közönség jelent meg ez alkalommal. A szózat eléneklése után a népszínház férfikara énekelt. Erre ifj. Melzer Gyula a »Talpra Magyar«-t szavalta el. Ezután Pállfy Ferencz, az egyetemi kör elnöke mondott hatásos megnyitó beszédet. Kitérő taps fogadta Török Irmát, a nemzeti-színház művésznőjét, aki festői magyar ruhában jelent meg. Török Irma Vörösmartynak »Hontalan« című melodrááját szavalta lelkes taps és éljenzés mellett. Ezután Bartha Miklós mondta az ünnepi beszédet. Ifj. Ábrányi Kornélnak remek alkalmi versét Eördögh Arpad szavalta el. A matiné a himnusz eléneklésével véget ért.

Dániel becsülete.

Budapest, márczius 15. (A „H. É.“ eredeti távirata.) A főváros társadalmának minden rétegében, klubokban, kávéházakban és privát társaságban ma is Dániel József szerenosetlen ügye képezte közbeszéd tárgyát. Mindenfelé az a nézet nyilvánul, hogy a becsületbiróság ítélete, mely magát a vádat, a hamiskártya vádját még csak vizsgálat tárgyává sem tette s annál kevésbbé állapította azt meg, megdöbbenően kegyetlen a vádolt gavallérra nézve. Dániel József családja sem akarja a becsületbiróság ítéletét végérvényesen akceptálni. A mint jó forrásból értesülünk, a család tekintettel arra, hogy társadalmi uton nincs mód a becsületbiróság ellen fellépni, az egész kínos kártya-affért a büntető bíróság elé viszi s így akarja az egész Dániel-ügyet rehabilitálni. Mivel ugyanis a hamiskártyázást család büntetének minősíti a törvény, Dániel Józseffel szemben, a ki szüntelenül az ártatlanságot hangoztatja, a büntető eljárás megindítását fogják kérni. Ha aztán, a mint biztosnak tartják, kedvező elintézés nyer Dániel József nézve a vizsgálat, ő fogja vádlót, Kosztka Emilt és társait rágalmozás címén a törvény elé állítani. A nagy port felvert ügy mindenesetre csak ezen az uton nyerhet teljes tisztázást.

A főváros ünnepe.

Budapest, márczius 15. (A „H. É.“ eredeti távirata.) A szahadság felvirulásának napját méltó diszszal és lelkesedéssel ünnepelte meg a főváros. A házakon a legtöbb helyen nemzeti zászlók lengtek. Az egyetemi polgársági testületek, iskolák szép ünnepséget rendeztek. Az egyetemi ifjuság a délelőtti tartott matiné után, délután az Egyetem-téren és a Petőfi-téren emlékezett meg márczius 15-ikéről. Az egyetem épületéből délután három órakor vonult ki az ifjuság az Egyetem-térre, a hol nagy néptömeg várta, a mely lelkesen éljenzett. A rendőrség által vont kordonon belül állították fel az emelvényt és körülötte csoportosult az ifjuság. Elsőnek Bárczy Ödön állt az emelvényre és szavalta el a nemzeti dalt.

A lelkes éljenzéssel fogadott szavaltat után Melzer Gyula, az egyetemi kör alelnöke tartott beszédet. Melzer beszéde kezdetén örömmel emlékezett meg márcz. 15-ikéről. Elmondta, hogy Petőfi, Jókai és Vasvári, hogyan lelkesítették a népet hazaszeregetre. Az ifjuság az egyetemi körből, az Egyetem-utcán, Ferencziek terén, Kigyó utcán és a Városház terén át a Petőfi-térre vonult, a szabadságharc lángelkü költőjének szobra elé. A tágas téren sok ezer ember várta az ifjakat. Az ünnepet itt a szobor előtt Gyenge József nyitotta a »Talpra Magyar« elszavalásával, majd az egyetemi dalárda énekelt el a szózatot. Az ének hangjai mellett a közönség kalaplevéve állt a szavallás alatt. Ezután Gyurky László, a műegyetemi kör elnöke tartott beszédet a 48-iki márcziusi napokról. Az ifjuság azután csendben szétszórt.

Elgázolta a vonat.

Budapest, márczius 15. (A „H. É.“ ered. táv.) Béni János volt közjegyzőségét, mint Csáktornyáról távirják, a város határában agyon gázolta a vonat. Azt hiszik, hogy öngyilkos szándékból vetette magát a vonat elé.

Általános tanuló-sztrájk Bulgáriában.

Szófia, márczius 15. (A „H. É.“ eredeti táv.) Bulgáriai több nagyobb városában különös mozgalom indult meg a tanuló ifjuság körében, mely máris nagyobb arányokat öltött és némely helyütt sajnálatos kjhágásokra is vezetett. A küszteudli tanítóképző intézet ifjusága ugyanis táviratilag panaszt akartak tenni a közoktatásügyi miniszternél az új vizsgálati rendszer ellen, a mit azonban az intézet igazgatója megakadályozott. A tanulók erre tüntetőleg elhagyták az iskolát s beszüntették az iskolalátogatást. E miatt a tanulók vezetőjét letartóztatták és csendőrfedezet alatt Szófiába akarták vinni. A városon kívül azonban mintegy 5 kilométernyire, a tanulók megtámadták a csendőroket, kik kénytelenek voltak fegyverhez nyulni s több tanulót megsebesítettek.

Meggyilkolt gyermek.

Budapest, márcz. 15. A „Hétf. Ért.“ ered. távirata.) Szombat éjjel a Lánchídon álló rendőr észrevette, a mint egy szegényesen öltözött nő a hid budai oldalán, mindjárt a lépcsők alatt a Dunába dobott valamit. A rendőr utána sietett, de a nő eltűnt. Reggelre kelve a nevezett helyen a lépcsőkön egy hónapos fiucska összezuott holttestét találták meg.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket hogy az előfizetési pénzeket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, mert különben a jövő héten a lap további küldését beszüntetjük.

NEUMANN M. SÁNDOR férfi ruha rak-tára Bémertér Poyvár házban van. Itt lehet vásárolni a legolcsóbb, legjobb férfi- és gyermek ruhákat.

Márczius 15-ike a vidéken.

Kossuth Ferencz Bárádon.

— Saját tudósítónktól. —

Abból az alkalomból, hogy Báránl községe saját erejéből Kossuth Lajosnak szép és tartós emléket emelt, márczius 15-ét szokatlan fényvel a környékbeli lakosság részvételével ülte meg a Sárret hazafias magyarsága.

Az ünnepélyen megjelent Kossuth Ferencz is Illyés Bálint és Lakatos Miklós képviselőkkel, hogy az ünnepélyes aktust, mely édes apjának emlékéét volt megörökítendő, jelen legyen.

Délután 2 órakor óriási, ünnepi díszbe öltözött nép élén, a községi előjárósággal, a vidékbeli intelligenciával várta Kossuth Ferencz megérkezését.

Riadó éljenzések között robogott be a vonat, mely Kossuth Ferencz-t hozta magával, Futó János főbíró üdvözölte egyszerű, de meleg szavakkal a nagy vendéget.

Kossuth Ferencz megköszönve a szives fogadtatást, kijelentette, hogy örömmel jött el az ünnepélyre, mely a szabadság, egyenlőség, testvériség hármassá ünnepé.

Ezután a menet a község házára vonult, ahol fehérbe öltözött lányok üdvözölték a ritka vendéget.

Három órakor vette kezdetét a tulajdonképeni ünnepély, melynek középpontját a Kossuth-szobor leleplezése képezte. Gránitkö-talapaton nyugszik a művészi kivitelű mellszobor, mely Kossuth Lajost fiatal korában ábrázolja.

Az ünnepély ugyan egyszerű társadalmi ünnepnek volt tervezve, azonban Kossuth Ferencz, Illyés Bálint és Lakatos Miklós valóságos politikai mozzanattá változtatták azt beszédeikkel és így lapunk irányának megfelelőleg tartózkodunk azoknak referálásától.

Annyit azonban mondhatunk, hogy semmi esetre sem volt méltó a magasstos aktushoz az a pártgyűlés, melynek felelevenítése az ünnepély társadalmi színezetét teljesen lerontotta.

Az ünnepély után a szerepi nők, a tanítók és sok más küldöttséget fogadott Kossuth Ferencz.

Különösen megkapó kép volt, amikor az agg 48-as honvédek jelentek meg, kiknek panaszaát Báránl község ékes szava lelkesen tárta Kossuth Ferencz elé. Előadta, hogy e honvédek, kik egykor a hazáért harcoltak, most a vármegye koldusai, mert még azt a kevés segélyt is megtagadja tőlük az állam, melyet pedig minden honvéd számára megígért egykor.

Kossuth Ferencz meghatva válaszolt. Kijelentette, hogy közbe fog járni, hogy a szegény emberek végre hazafiaságuk jutalmát elnyerjék.

Könyes szemekkel járultak elébe a megtörtött aggyastánok, hogy megeseőök juk kezét annak a férfinak, aki elsőszülött fia a nagy Kossuth-nak.

Este nagy bankett volt Kossuth Ferencz tiszteletére, melyen már különösen elterelődött az ünnepély tulajdonképeni iránya, úgy hogy az idegen nem is vette volna észre, hogy most márczius idusát ünnepelik. Inkább azt vélhetne volna az elhangzott tósztokból, hogy egy alakuló párt tartja kortes-beszédét.

Mi, a kik csupán a társadalmi mozzanatokot tartjuk szem előtt, kimerítettük a bankett lefolyásának leírását, ha azt említjük föl, hogy számtalan felköszöntő történt.

Kossuth Ferencz és a többi vendégek az éjjeli vonattal ntaztak vissza Budapestre.

Nagyszalontán.

Kora reggel a városnázára kitétek az 1848-iki »őreg zászló«-t s megkondultak az összes harangok, jelezve a nap fontosságát.

Kilencz óra tájon aztán impozáns menet indult meg a városnázától a nagy templom irányában. Elöl az »őreg honvédek« tiszteletet gerjesztve, csöndes méltósággal. Utána a magisztrátus, a képviselőtestület, majd a tüzoltó-század, Hadházy Kálmán és Czajlik György parancsnokok lelkes és nyalka csapatja. Majd az ipartestület, a dalárda, az asztaltársaság s számos egyesület. Végül a közönség beláthatatlan sora.

A templomban Széll Kálmán szalontai ev. ref. lelkész, a szalontai egyházmegye nagy tekintélyű, tudós esperese, az egyházi szónoklat nagymestere tartott eszmékben gazdag, szívet, lelket és értelmet egyaránt megkapó alkalmi imát s ezt követőleg remek egyházi beszédét.

A templomból az óriási közönség a gymnasium udvarára vonult, hol a szalontai dalkör a „Szózat“ elénekülésével nyitotta meg az ünnepélyt.

Ezután N.-Szalonta főjegyzője, Erdélyi Gyula, lépett az emelvényre és méltatta márczius 15-ét.

E szépen sikerült emlékbeszéd után a szalontai dalkör adta elő a „Honfida“-t (Tied vagyok, tied hazám . . .) Nagy Márton ev. ref. s. lelkésznek rokonszenves alakja jelent meg az emelvényen a dal után, s mély érzelmmel, ifju lelkesedéssel szavalta el Janka Károlynak hangulatteljes alkalmi költeményét.

Végezetül a „szalontai dalkör“ zengte el a „Hymnus“-t s az ünnepelő közönség a vasut-utczai temetőbe vonult, s a szalontai első népzenekar hazafias zenekísérete mellett, zászlók özönétől kísérve, hol a szabad eszmék mártírja Lovassy László sírjánál állapodott meg. E helyen veterán írótságunk Rozvány György hazafias szellemű szép beszédet mondott.

Este a „Korona“ vendéglőben 200 teritékű bankett volt, melyen reggelig mulattak és számos pohárköszöntőket mondtak.

Ermihályfalváról a következőket írják: Reggel 8 órakor az ipartestület, a dalárda és az iparos ifjak kilencz órakor indultak el a Monori István háza elél zászlók alatt a reform. templomba, ahol ünnepélyes tiszteletet tartottak a dalkör közreműködésével.

Este 7 órakor impozáns körmenet volt, melyben a város közönsége teljes számban vett részt a fényes kivilágítás mellett; innen a Minori vendéglőbe vonult az ünnepelő közönség társas vacsorára, melyet táncmulatság és tosztok özöne követett.

Érkötvélyesen, mit mindig, ezuttal is szépen és lelkesedéssel ünnepelték meg a szabadság hajnalhasadásának évfordulóját, zászlókkal, zeneszóval vonultak fel a kisdudovoda helyiségébe, ahol Patay Sándor ev. ref. lelkész és Szatmáry László ev. ref. leánytanító méltatták a nagy nap jelentőségét a közönség viharos éljenzése közben.

Este táncmulatság volt.

Remetéről írják, hogy ott is szépen ünnepelték meg a márczius 15-ét. Az állami iskola növendékei először a szózatot énekelték, azután Bartha Ferencz jegyző a sajtószabadság történetét vázolta szép szavakban. A „Talpra magyar“ eléneklése után Tóth Lajos tanító a jobbagység történetéről értekezett nagy tetszést aratva. Szatmáry István református lelkész alkalmi költeményét szavalta el zugó éljenektől kísérve. Záradékkul a hymnust énekelték el.

H I R E K.

Török vendégek Nagyváradon.

— Egy nagyváradí ifju kitüntetésé. —

Ruszsuki levelezőnk igen érdekes hírt közöl velünk. Azt írja, hogy a millevium alkalmából egy török küldöttség érkezik Budapestre, mely Nagyváradot is meg fogja látogatni.

Ennek a látogatásnak igen érdekes története van.

Ugyanis — írja levelezőnk — az i teni török könyvtár megnyitása alkalmával, melyen a város, hatóság fejei, a katonai parancsnokok, a konzulok és a magyar kir. kereskedelmi kirendeltség hivatalnokai Prohászka István igazgató élén jelen voltak, felkérésre a diszbeszédet Weisz Jenő, Weisz Károly nagyváradí polgár szép képzettségű fia tartotta török nyelven.

A Mufti (török kormányzó) annyira meghatotta a beszéd, hogy midőn gratulált a szép jövőjü fiatal hivatalnoknak, megígérte neki, miszerint viszonzásul a szép beszédre a nyáron meglátogatja Magyarországot és elmegy Nagyváradra, az ő szülőföldére is egész kíséretével az ő társaságában.

Az ígélet nem maradt pusztá szó, mert Weisz Jenő különben is propagandát csinált a törökök között, hogy látogassák meg a magyar milleviumi kiállítását és a terv már annyira megérett, hogy 30—40 főből álló küldöttség megy a fővárosba augusztus havában kifejezni a törökök rokonszenvét a magyar testvérek iránt.

A küldöttség tolmácsa Weisz Jenő lesz. A küldöttség feje maga a Mufti vagyis felső Bulgária török alattvalóinak kormányzója.

Résztvesznek a küldöttségben az itteni török főiskola tanárai Hássein Hilmi effendi igazgató vezetése alatt, az ugató dervisek főnöke és a török kereskedők színe-java.

A küldöttség vagy Budapestre menet, vagy visszajövet Nagyváradot meglátogatja, hogy a Mufti eleget tegyen ígéletének és megadja a tisztelet annak a városnak, amelynek olyan fia van mint Weisz Jenő.

A vendégek csak pár napig tartózkodnának Szent László városában. Az érdekes tudósításhoz mi csak azt a kommentárt fűzzük, hogy kedves vendégeinket szívesen látjuk és reméljük, hogy a

város testületileg fogja őket fogadni érkezésükkor.

Azért adtunk ebbeli reményüknek kifejezést, mert tudjuk, hogy a törököknél ez a szokás divik és ha nálunk másképpen esnék m.g. arra magyaráznák a dolgot, hogy nem fogadtuk őket szívesen.

* **Rablók a kereskedelmi palota közelében.** Hercz Samu nyomdász tanoncz szombaton hajnalban lakására igyekezett, — midőn a kereskedelmi palota és az Óvári-ház közötti üres térségen két általa ismeretlen rabló utját állotta és pénzt követelte. A megrémült nyomdásztanoncz ellenszegült a rablók támadásának és ezért, miután 3 frt 50 krjtól megfosztották, úgy összeverték, hogy csak reggel 5 órakor tudott nagy kinok között hazavergődni. A véresre vert tanoncz ágyban fekvő beteg. A rendőség annál erélyesebben indította meg a nyomozást, mert már pár héttel ezelőtt szintén történt azon a helyen rablás.

* **Hymen.** Krammer Adolf törekvő fiatal kereskedő eljegyezte Weisz Teréz földbirtokosnő kedves, fogadott leányát, munkatársunk Mandel Viktor nővérét: Berta kisasszonyt T.-Sz.-Miklóson.

* **Félmillió városi építkezés.** A tűzörségi laktanya tervei — mint értesülünk — tegnap jóváhagyva visszaérkeztek a honvédelmi minisztertől a város tanácsához. A közel fél millió forintba kerülő építkezésre a napokban írják ki a pályázatot. A laktanya a huszárkaszárnya mellett fog épülni.

* **Párbaj.** Értesülésünk szerint M. és E. urak kávéházi összeszólalkozás miatt kölcsönösen provokálták egymást. A párbaj, a segédek megállapodása szerint valószínűleg ma fog végbemenni. Ugy látszik, a párbaj ellen irhatunk, beszélhetünk annyit, amennyi tetszik, azért párbajoznak még a miniszterek is; miért ne hódolnának ennek a középkori szokásnak a heves véri fiatal emberek?

* **Kinevezések.** A m. kir. pénzügyminiszter dr. Kiss Béla p. ü. fogalmazót a n.-becskereki pénzügyigazgatóságához való beosztással segédtitkárrá; Kaminszky János nagyváradí számtisztet számellenőrré; a nagyváradí kir. pénzügyigazgatóság Jámbor László nagyváradí adóhivatali gyakornokjelöltet ugyanoda díjtalan gyakornokká nevezte ki.

A „HÉTFŐI ÉRTESÍTŐ“ TÁRCZÁJA.

Márczius tizenöt.

— A „Hétfői Értesítő“ eredeti tárczája. —

Írta: **Rácz Mihály.**

Ezer esztendeje annak,
Hogy a magyarok itt laknak —

Dalolta a harcza induló szabadságharcos 1848—49-ben. Folytatása így hangzott az egyszerű, de még is megdöbbenítő dálnak:

Most akarják, most akarják kiirtani,
De az Isten, a jó Isten nem enged!

Ezer éve bizony annak, hogy az Atilla örökét kereső magyar tábor megjelent a Kárpátokon, s hajnalfényben ragyogtak az öreg ormok a Scythiából kijött, hazátkereső hősök táborüzeitől. Ez lehetett a világ legszebb éji képe, midőn a robogó, szikrázó táborüzek körül, az elfoglalandó haza határán megpihentek a mi eleink, hogy azután megkezdjék a harcot azért a földért, melyre azt mondták: ez lesz a mi hazánk!

És fegyverzajra ébredtek a benlakók, és megkezdődött a harc az új hazáért. A Kárpátok ormairól tört elő, mint a bérczi sas a magyarság, a tiszavidéki sík rónára eresztvén szét ellenállhatlan rajait. Fenn a bérczetőn állott az ősz vezér: Álmos, onnan nézte, amint szivárványszín zászlók alatt, Lehel kürtjének riadozó bugása mellett megindult a sereg s a földet, mely már előbb az őské, Attiláé volt, napkeleti ifjainak dobogó paripát tiporták.

Azután hallá a diadal-kiáltást és áldó kezei lehanyatlottak, mint egykor Mózeséi az ígélet földjének határán.

Ez a föld azóta a miénk. Véren vettük, véren tartottuk meg. Ezer év alatt nem egyszer állottunk a dicsőség tetőpontján és a sir szélén.

A hét vezér kormányából királyság lett nemzeti dinasztiaival, öröklési joggal. A pusztaszeri vérszerződésből kifejtett a rendi alkotmány, egy politikai nemzettel. Az országhódítók meghódítottak a szelid erkölcsöket kultiváló keresztény egyház előtt, bebizonyítva ezzel, hogy a messze keletről idejött magyarság művelődésre képes hajlamokat hozott magával s nem az a barbár volt, aminek ellenségei oly szíves-örömmel elneveztek régebben és elnevezik ma is.

A római egyház messze jövőbe sejtő feje koronát küld a magyarok apostolának Istvánnak, a bizanci császár pedig Gézának, ezzel ismervén el, nyugot és kelet, hogy a magyar nemzet méltán foglalhat helyet az európai népcsaládok között. A magyar legenda páratlan hőst, a daliás Szent-Lászlót már az a nagy kitüntetés éri, hogy Európa fejedelmei vezérei kardot küldenek neki, mint legméltóbbnak közöttük, hogy védelmezze meg a kereszténységet az arab próféta világhódító hordái ellen.

A jövevény nép alig két emberöltő alatt beéltte magát az új viszonyok közzé s elsőrendű szerepet játszott Európában, nem csak, de felismertette, hogy itt missziója van, melynek akar is, képes is megfelelni.

Jöttek aztán a megpróbáltatás nehéz napjai.

Csaknem minden háromszáz esztendő egy-egy nagyobb szerű vesztélyt hozott a magyarra. A Sajó mellett, a mohi síkon elhullott a nemzet színe-java. Ki ne hallott volna a tatárdulásról, mely mint sebes áradat söpört keresztül hazánkon? Ez az áradat rajtunk tört meg; rajtunk tört meg a török-dulás, mely Európa nyugatát oly hosszú időn keresztül fenyegette.

Csodálatos! A legnagyobb válságok között is el-elértük olykor a kulmináció magas fokát, hogy ismét visszaessünk. A történelem tud Róbert Károly, Nagy Lajos, Zsigmond, Korvin Mátyás koráról, midőn Budáról nagy darab földet kormányoztak. Tud arról is a történelem, midőn a hossz-asz harcok alatt kifáradt nemzet már-már haldoklott. Egy ezredév alatt sokszor volt így, de a Mindenható nem akarta, hogy elpusztuljunk, talán mert czélja van velünk?

E század elején ismét haldoklott a magyar. Legjobbjai már azt hitték, hogy nincs emberi hatalom, mely lethargiájából felrázza. Hála istennek, csalatkoztak!

Ezelőtt 48 évvel, márczius 15-én újra talpra állt. Az új idők új szele megcsapta s hosszas télenlenségéből felébredve új életet kezdett.

Százszor el volt már mondva, mi volt az a márczius 15-ike: a magyar nemzet ujászületése. Megdől a rendi alkotmány, hogy helyet adjon a népképviselőnek; egyenlő jog, egyenlő teherviselés — volt a jelszó.

A márcziusi ifjuság vezetői megállapították az ismeretes 12 pontot, melyben el volt mondva, hogy mit kíván a magyar nemzet?

MITTEILER EDE

férfi szabó-üzlet

Olaszi, Fő-utoza, Orsolya-Apácák bérháza. A legújabb tavaszi és nyári szöveteim már megérkeztek, előnyös bevásárlás folytán 30%-kal olcsóbb mint bárhol, mérték szerint a legújabb szabás szerint. Szöveteket méterenként gyári áron alól.

A hazafias ünnep lefolyása.

Nagyvárad, márcz. 16.

Az ezredéves ünnep küszöbén hatalmasan, impozánsul nyilatkozott meg Magyarország polgárainak hazafisága a szabadság, egyenlőség, testvériség ünnepén, a sajtószabadság évforduló napján.

A kunyhótól a palotáig fellángolt a lelkesedés nemes tüze, e napon egygyé forrt az ország, egygyé tömörült a társadalom.

De nemcsak a szivekben éreztük, a külsőségekben is láttuk az ünnepet: Nemzeti lobogóinkat büszkén lengette a tavaszi szél a kunyhók és paloták tetején, a villany mellett megcsillant az utolsó faluban is a hazafiság oltárára szánt mécses a házikók alacsony ablakaiban.

Milyen felséges látvány lehet a magasból lenézni egy ilyen ünneplő országra.

Vajjon látták-e a magasból azok, akiknek halhatatlan nevékhöz fűződik az örökzöld márczius 15-ének magasatos története?

Az ünnepekről következő tudósításokat kaptuk:

A polgárság ünnepe.

Napokkal előbb készült Nagyvárad-város polgársága, hogy márczius 15-ét ez alkalommal a szokottnál fényesebben ülje meg.

A politikai pártok félrevonultak és a társadalom vezérférflai alakították meg a rendező bizottságot, mely derekasan megfelelt hivatásának.

Vasárnap reggel lobogó-diszt öltött Szent-László városa és a lakosság rang és korkülömbőség nélkül ünnepi hangulatban özőnlött az előre kellőkép meghirdetett hazafias ünnepekre, hogy jó helyet biztosítson magának.

Az érdeklődés — természetesen — legnagyobb mértékben a polgárok által a »Fekete sas« nagytermében rendezett ünnepély iránt nyilatkozott meg.

Már 10 órakor zsufolásig megtelt a tágas terem; a karzatokat díszes hölgyközönség töltötte meg; fél tízenegykor érkeztek meg a rendezők és szereplők és a meghirdetett időpontban kezdetét vette a hazafias ünnep.

A 48-as és függetlenségi párt, az iparos ifjak önképző egylete, a tűzoltóegylet zászlóikkal jelentek meg testületileg. Jelen volt a nagyszámu közönség soraiban a városi és megyei hatóság a főispán és polgármester élén, a kir. jogakadémia tanári kara és a polgársága.

A miről a nemzet legjobbjai áldozni is alig mertek, az ténynyé lett, kiváltságok büszke falai omlottak össze ezelőtt 48 évvel, márczius 15-én. A széttagolt magyar társadalom összeforrott, együtt érzett s a szabad polgárok megtartották az első szabad népgyűlést, melyen felhangzott a szabad sajtó legelső terméke:

Talpra magyar, hi a haza,
It az idő, most vagy soha!

Degré Alajos, aki közvetlen szemtanuja volt e jelenetnek, emlékirataiban ekként írja le a „Talpra magyar“ páratlan hatását:

... Életemben sem láttam soha ily gyújtó hatást. Mintha a felhők nem is havat, de villánszilkrákat szórának s az emberekben az agyvelő, a kebel mint gyúanyag egyszerre lángba csapott volna fel.

A második versszak után a refraint:

A magyarok Istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

a sokaság mint vihar utána dörgé.

Ilyen volt a magyar nemzet ébredése 48 évvel ezelőtt.

... Az iskeni Gondviselés alkalmas időben mindig adott e nemzetnek férfiakat, akik megmagyaráztak neki hivatását, rendeltetését; akik fel tudták lelkesíteni nagy tettekre még akkor is, mikor már a sirja szélén állott, mikor ellenségei már készen voltak, hogy megüljék halotti torát.

Emlékezzünk meg a dicsőkről s foglaljuk imába szent neveiket — ha máskor nem is — minden év márczius 15-én!

A magyar nemzet ujjá születése e napon kezdődött — 48 évvel ezelőtt.

Hlatky Endre, Nagyvárad közéletének zászlótartója lépett az emelvényre a közönség zugó éljenzése közben a következő hazafias beszédben nyitotta meg az ünnepélyt:

Hlatky Endre beszéde.

Uraim! Tisztelt Polgártársak!

Nem pusztá szokásból, hanem őszinte meggyőződésből adok kifejezést örömömnek abból az alkalomból, hogy nekem jutott a szerencse ezen ünnepély megnyitására.

Minden államban csak akkor lehetnek egészségesek a közügyek, ha a politikai meggyőzések iránt a különböző pártárvyalatok tisztelettel viselkednek és habár különböző formában, a polgárok a hazaszeretben egyesülnek.

A politikai érettség csakis ott konstatálható egy nemzetnél, ahol a polgárok egymás iránt tisztelettel viselkednek: ezt látom én a mai napon a nagy eszme iránt tanusított lelkesedésben Nagyváradon.

A polgárokat egymástól elválasztják ugyan a választásoknál a politikai elvek, de a társadalomban — mint a mai nap is bizonyítja — együtt éreznek s ezért örvendek a márczius 15-én deklarált politikai érettségnek.

A szabadság, testvériség, jogegyenlőség oly eszmék, melyeket mindnyájunknak követni kell, ha azt akarjuk — amit én szívem mélyéből kívánok — hogy Magyarország az ezredéves ezredévének jubileumát ünnepelhesse a jövőben.

És hiszem, meg vagyok győződve, hogy ez a nemzet, mely ezeréven át annyi viszály és balsors között fen tudta magát tartani, megáll és fejlődni fog újabb milleniumra. Szeretném bele kiáltani a jövőbe, hogy polgártársaim ezzel az egyetértéssel térjenek át a jövő ezredévébe és akkor Magyarország hatalmas, erős lesz!

Viharos éljenzés következett, a beszéd után, melyet az »Iparos önképző kör« dalárdája által szép összhanggal előadott »Szózat« szakított meg. »Árpád siri álmát« szavalta ezután Nagy Zoltán joghallgató szépen, tüzzel, lelkesedéssel, amiért a közönség tapsokban fejezte ki elismerését.

Tóth József reform. lelkész és kitünő újságíró méltatta márczius 15-ét. Tóth József lelkesedése, irányja ismeretes a mi közönségünk előtt; szükségtelen róla egyebet írni, minthogy ezuttal is elismerésben részesült és többször kellett megjelennie az emelvényen a tüntető közönség éljenzése közben. Váratlanul és a programmtól eltérően a zenekedvelők egylete énekelte ezután az »Áldd meg Isten, áldd meg e honnt« kitünő összhanggal.

Nagy hatást ért el Németh Antal »Talpra magyar!« elszavalásával.

Az ünnepélyt dr. Vari Szabó Béla, a nagyvárad 48-as és függetlenségi párt derék elnöke zárta be hazafias, tüzes beszéddel, melyet frenetikus tetszés-nyilvánítás követett és csak akkor ért véget, midőn a »zenekedvelők dalárdája« a Hymnuszt zendítette rá. Az ünneplő közönség is énekelte: Isten áldd meg a magyart!

Dr. Vari Szabó Béla beszéde.

Tisztelt ünneplő polgártársak!

A most elhangzott, jeles és lelkes szónoklatok után kevés mondani valóm van:

A dicsőséges, 1848-ik évek történelmi képe vonult el ma lelki szemünk előtt. Ezt a képet, hatalmas, karakterisztikus vonásokkal ugyan, de atyáink vérevel, maga a korszellem festette. Ha jól figyeltem meg, önök tisztelt polgártársaim, áhitattal csüngöttek e képen, és színről színre látták történelmünk dicső alakjait: látták a reform eszmékért fogságban sanylódtól lánglelkű Kossuthot, a legnagyobb magyart Széchényit, a haza bölcsét: Deák Ferenczet; a nép és lelkes ifjuság között Petőfit, Jókait, Irányi Dánielt és városunk szülöttei közül Nagy Sándort, Szacsвай Imrét; a vértanukat. Látták azt az erkölcsi és aeszthetikai jelenetekben, gazdag történetet, a mikor a zsarnokságra hajlott nemesség a leigázott szegény

pórnépet magához felemelte s összes vagyonát, jogait vele megosztva: a szolgát először is emberré és aztán hazafivá tette! És mikor, a szentesített törvények visszavonattak e szavakra »leborulok a nemzet nagysága előtt«, a nemesség fegyvert ragadott és élet-halál harcztot vivott a szabaddá tett polgárok jogaiért.

Látták a zsenge, bölcső korát élő, szárazdajkaságba adott, hazai sajtó felszabadulását, mely azóta nagy hatalommá fejlődött!

Ha az összes kulturális törekvéseket, — melyek a magyar nemzet állameszmével egy időben felmerültek, szemléljük, úgy találjuk, hogy a nevelésügy, a műveltség és vagyon fejlesztése utáni vágy, az ipar és kereskedelem fellendítése által is komolyan célba véteztett.

Mindezeket a nagy tetteket az emberi szív nemessége, a lélek szépsége, a magyar társadalom áldozatkészsége hozta létre. Az ezredéves hazaszeretetet gyújtotta lángra a hazafi kebleket s a maroknyi magyar nép csodákat mivelt!

A mai lelkesedésből is tisztán látjuk, hogy je város falai között a szeretet uralja a honfi kebleket, a szeretet — mint jeles írónk mondja — viszi előre társadalmunkat!

A kegyeletnek és lelkesedésnek ezen fenséges megnyilatkozása, hitet és reménységet kelt bennünk, hogy e varázserő hatása alatt ezután is egygyek és legyőzhetetlenek leszünk a hazaszeretben!

Fogadják szívesen e lélekemelő hazafias ünnepélyen megjelenésükért hálásan érzett, mély köszönetünket s kiáltás velünk együtt: »Éljen a haza! Éljen a magyar király!«

Az iskolákban.

A tanintézetekben is ünnep volt a tegnapi nap. A szülők, tanügyi férfiak és gyermekbarátok nagy számban keresték fel a különböző időpontokban megtartott ünnepélyek helyiségeit, hogy gyönyörködjenek az apróságok, a serdülők és ifjak lelkesedésében.

A tanintézetekben megtartott ünnepek műsora a következő volt:

A jogakadémiában.

Mint minden évben ugy az idén is a díszteremben d. u. 3 órakor tartották meg az ünnepeget a következő tartalommal elegáns közönség előtt:

1. Elnöki megnyitó. Tartotta: Nagy Zoltán.
2. Márczius 15-ikének méltatása. Irta és felolvasta: Grósz Dezső.
3. Márczius 15-ike. Szavalta: Tátray Kálmán.
4. Emlékbeszéd Rulikovszky Kázmér felett. Irta és felolvasta: Gyenge Béla.
5. Talpra magyar! Szavalta: Szkalák József.
6. Emlékbeszéd Nagy Sándor felett. Irta és felolvasta: Gara Ákos.

A felső kereskedelmi iskolában

délután 3 órakor volt az ünnepély a következő műsossal:

- I. „Hymnus.“ Előadta: az ifjusági dalkör.
- II. „Elnöki megnyitó beszéd.“ Tartotta: Geréby Pál, III. éves.
- III. „Talpra magyar!“ Petőfi Sándortól; szavalta Matlaskovsky Róbert, III. éves.
- IV. „A szabadságharcz és Kossuth Lajos.“ Irta és felolvasta: ifj. Márkus János János, III. éves.
- V. „Gyermek álom.“ Ábránd, Sáró Janostól; előadta: az ifjusági zenekar.
- VI. „Márczius 15.“ Irta: Szász Gerő; szavalta: Kocsis Zoltán, III. éves.
- VII. „Emlékezés márczius 15-re.“ Irta és felolvasta: Kardos B. Dezső, III. éves.
- VIII. „Ne sirj, ne sirj Kossuth!“ „Magyar népdalok.“ előadta: az ifjusági zenekar.
- IX. „Szabadság hajnala.“ Irta: ifj. Márkus János, III. éves; szavalta: Frankl Arthur, I. éves.
- X. „A szabadság szelleme.“ Irta: Költő Kálmán; szavalta: Czifra Tibor III. éves.
- XI. „Szózat.“ Előadta: az ifjusági dalkör.

A főgymnáziumban.

Az ünnepélyt délelőtt fél 10 órakor tartották meg a következőkben:

1. Hymusz. Erkel Ferencztől, előadta a zeneegyesület.
2. Megnyitó beszéd, tartotta: Liszka Árpád VIII. o. t.
3. Királyi dal Nágeli Györgytől, énekelte a dalegyesület.

4. Márczius 15-iki eszmék méltatása: (Beszéd) tartotta: Zsák Adolf VIII. o. papnövendék.
 5. Nemzeti dal, Petőfi Sándortól; szavalta: Kiss Sándor VIII. o. t.
 6. Szózat Egressi Bónitól játszta a zeneegyesület.
 7. Emlékbeszéd, Kossuth Lajos felett; tartotta: Liszka Árpád VIII. o. t.
 8. Üdvözlő, Kreutzer Konrádtól; énekelt: a dal-egyesület.
 9. Márczius 15, Kozma Andortól, szavalta: Stern Andor VII. o. t.
 10. Hunyadi induló, Erkel Ferencztől, játszta a zeneegyesület.
 Az énekrészleteket Szmetka Ödön tanár, a zenerészleteket Tűresek Ferencz vezette.

A főreáliskolában.

- Hymnusz, énekelt az ifjúsági dalkör.
- Ünnepi beszéd, tartotta dr. Tűrr Lajos tanár-elnök.
- Nemzeti dal, Petőfi Sándortól, szavalta Szombathy László VII. oszt. tan.
- Marsellaise, énekelt az ifjúsági dalkör.
- Márczius tizenötödikének ismertetése, értekezés, írta és felolvasta Jakoby Andor VII. oszt. tanuló.
- Kossuth Lajos emlékezete, költemény, írta Krüger Aladár VIII. oszt. tanuló, szavalta Szolnok Jenő VIII. oszt. tanuló.
- Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos... énekelt az ifjúsági dalkör.
- Márczius idusán, költemény; írta dr. Tűrr Lajos, szavalta Markovits Sámuel VII. oszt. tanuló.
- Hunyady-induló, Erkel Ferencztől, előadta az ifjúsági zenekar Küller Márton VIII. oszt. tanuló vezetésével.

*

Az ünnepség a főreáliskola gyönyörűen díszített nagy termében folyt le. Nagy és válogatott közönség volt jelen, különösen sok nő; úgy hogy nagyon sokan be sem fértek a terembe, hanem a mellék szobában a folyosókon szorongtak. Dr. Tűrr remek, szóközi vevvel elmondott beszédét nagy figyelemmel hallgatták és zajosan megjelenezték. Dr. Tűrrt hallgatni, valóban gyönyörűség. Ő bevégzett szónok s rendkívüli elegáns megjelenés. A műsor többi része is kitűnően sikerült. Az ifj. dalkör — s zenekar ugyancsak kitett magáért. Szolnok Jenő és Markovits nagy hatással szavaltak. Teljes elismeréssel kell végül az egész rendezésről megemlékeznünk, mely dr. Tűrr Lajos, tanár-elnök mesteri kezéről tesz tanúságot. Ha a főreáliskola így halad, régi jó hírve ismét fényesen fog ragyogni. — Jelen volt Nátafalusy főigazgató is.

A polgári iskolában.

A községi polgári iskolában délelőtt 8 órakor tartották meg az ünnepélyt:

- „Hymnusz“, énekelt a polgári iskolai dalkör.
- „Megnyitó“. Dr. Tóth Mihály igazgató által.
- „Márczius 15-ének méltatása“. Óó Dezső tanár által.
- „Alkalmi ének“ előadta a polgári iskolai dalkör.
- „Márczius 15-én“ Rudnyánszky Gyulától, szavalta Margulit János 3. oszt. tanuló.
- „A Hazáról“ Petőfitől szavalta Nagy Lajos III. o. t.
- „A rab Petőfitől“, Szavalta, Kónyai Pál III. oszt. tan.
- „Talpra magyar Petőfitől“, Szavalta Mészáros Károly IV. oszt. tan.
- „Márczius 15-ike Földvárytól.“ Szavalta Abraham Manó IV. oszt. tan.
- „Szózat“ énekelt a polgári iskolai dalkör.

A váraljai népiskolában — kikhez a csillagvárosiak is csatlakoztak, szintén hazafias beszéd, dalok és szavatokkal tartatott meg a szabadság ünnepe. Meglepő volt s kellemes képet nyújtott a 654 növendék nemzeti jelvényével fel-díszítve, nemkülönb a tanerők gyöngyével hímzett korona jelvénye nemzeti szalaggal. Ezen nagyszámú jelvények csinos elkészítése Fekete Róza és Tóth Mária kisegítő tanítónők kez-ügyességére vallanak.

A községi polgári leányiskolában.

A nagyváradi közs. polg. leány iskola, mint minden évben, úgy az idén is szépen megünne- pelte márczius 15-két. Tekintettel a milleniumi

évre a növendékek nagy része magyar ruhában volt, a műsor is gazdagabb a szokottnál. Az ünnepély az iskola helyiségben délelőtt 10 órakor vette kezdetét a következő program-mal rendkívül nagy érdeklődés mellett.

- „Hymnusz“ énekelt az iskolai dalkör.
- „Megnyitó beszéd.“ Tartotta Rechten-Bauer Zsófia.
- „Márczius 15-ének méltatása.“ Dialóg írta Személy Kálmáné, előadták Mittheiler Jolán és Neumann Regina.
- „Régi magyar dal“ énekelt a dalkör.
- „Árpád sirja“ Tóth Kálmántól, szavalta Klein Irén.
- „Rákóczy induló“ zongorán előadták Csebán-czy Margit és Jarossy Karolin.
- „Ki volt nagyobb“ Büttner L.-tól, szavalta Reschofszy Irén.
- „Régi magyar dal“ énekelt a dalkör.
- „Allegoria“ Jánossy G.-tól szavalta Hajdu Mariska.
- „Szózat“ énekelt az egész közönség.

Különösen nagy tetszést arattak Mittheiler Jolán és Neumann Regina növendékek, akiket a közönség zajosan megjelenezt.

Az Auspitz-iskolában.

Auspitz Adolf nyilv. polgári leányiskolájában szép számú közönség jelenlétében rendkívül sikerült ünnepélyt rendeztek a szabadság napjának emlékeztére.

A kikelet virágaival versenyző üde leányarcok szinte kipirultak a lelkesedés tüztől, mely ez emlékeztetés napon mindnyájuk szivecskáját betöltötte és ezt a nemes felbuzdulást külsőleg is demonstrálандó, nemzeti színű kokárdákkal díszítették magukat.

Pontban 10 órakor a „Hymnusz“ eléneklése után Auspitz Adolf igazgató a töle megszokott szívre s észre egyaránt eltörölhetetlen hatást gyakorló beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt. A növendékek felfogásához mérten művészi közvetlenséggel esztelte a szabadság napjának jelentőségét, végül arra buzdította a tanuló ifjúságot, hogy mint a milleniumi ünnepek elsejét felejtethetetlenül véssék az idei márcz. 15-ének emléké szíveikbe. Lelkes éljenzés hangzott fel a közszeretetek örvendő szónok szavai után, mire Grünfeld Etel, Czuczor Gergelynek „Riadó“, majd Klein Róza „A szent fa“ című allegorikus költeményt szavalta el. Meglátszott a kis honleányokon, hogy minden sorát, minden szavát átértik és átérzik annak, a mit elmondanak.

St. Téthly József tanár egy tömör előadásu felolvasásban méltatta márczius idusát, mire Stern Hona Petőfi örökké szép „Márczius 15, 1848.“ Lőrincz Róza pedig „A vén zászló-tartó“ című költeményt szavalták el nagy hatással.

A „Szózat“ lelkesítő dallamaival fejeződött be a jelenvoltakra kitűnő benyomást gyakorolt szép ünnepély.

Az iskolai ünnepélyek különben kivétel nélkül magas színvonalon állottak és úgy a szereplők, mit a tanárok és tanárnők a legnagyobb elismerésben részesültek a közönség részéről.

A tapsból, éljenekből kijutott mindenütt mindenkinék.

A kivilágítás.

A rendező bizottság által kibocsátott fehérsáknak megvolt a dicséretes eredménye; a főbb, de még a mellékutcák is ki voltak világítva és rendkívül nagy csoportokban sétált a közönség a késő órákig az utcákon, különösen a főutca és a Szent-László-tér volt népes, a hol a gázgyár transzparentjei emelte az ünnepély érdekességét.

A bankett.

Amily fényesen sikerültek a márczius 15-iki ünnepségek ép oly érdeklődés nyilvánult a társasvácsora iránt, mely a „Fekete Sas“ emeleti nagytermében este 8 órakor kezdődött és a legkedélyesebb hangulatban az éjféli órákig tartott.

A zenekedvelők egylete vacsora közben Belez-nay Antal vezetése alatt több hazafias dalt énekelt nagy tetszés mellett.

A tósztok sorát Rádli Ödön a Szigligeti-társaság elnöke nyitotta meg.

Ha Rádli beszélt, a hatás nem marad el, az ő szónoki képessége előtt meghajlik a figyelem és gyönyörrel hallgatja mindenki Nagyvárad legelső kriminálisztáját, aki nemcsak a törvényszéki tárgyalóteremben, de a társaságban is brillirozni szokott beszédeivel.

A gyönyörű pohárköszöntő, mely valóságos szónoki műremek volt, a márcziusi napok történetével foglalkozott.

Összehasonlítást tett a szónok a magyar szabadságharcz, és a külföldi események között és ékes szavakkal bizonyította be, hogy eszményi szépségben minden körülmények között felülmúlja a magyar márcziusi napok a külföldi hason törekvéseket, mert nálunk az eszméért való küzdelem áldozatokkal és lemondással volt kapcsolatos.

Kötői szép volt a beszéd vége, mikor a régiekről emlékezett meg. A régiekről, akik 1848-ban küzdöttek és elesetek a szabadságért. A régiekről, kik görnyelt vállakkal nézik a mai átalakult sivar társadalmat. Ezekért és márczius eszmék örök diadaláért üritette poharát.

Ujra, meg újra felhangzó tapsok, éljenek csattogtak, zúgtak a teremben az elhangzott pohárköszöntő után.

Lovassy Andor, a „Szabadság“ zseniális szerkesztője, a népszerű gentry, aki mindig és mindenkor a polgárság érdekeiért küzdött hűvvel, ragyogó tollával, a millenárius év jelentőségét méltatta a közönség viharos tetszése mellett. Tósztyát a haza és a király életetésével végezte.

Deési Géza társadalmunk e fiatal, gavalér jel se volt a harmadik szónok, ki a polgárok közötti jó egyetértésre, a szeretetre, melynek az ember fejlődését, vívmányát köszönheti, üritette poharát.

Deési Gézát is nagy lelkesedéssel éljenezte a közönség azért a remek, hazafias és költői lelkületre valló beszédért, mely viharos lelkesedésre ragadta a jelenvoltakat.

Dr. Vári Szabó Béla a nagyváradi társadalom mezejent kitűnő vezérferfiát, dr. Várady Zsigmond a magyar nőket és leányokat, ki a hazaszeretetet még Ázsiából örökölték, életette szellemes tósztyban, amit azonban Lovassy Andor humorosan nem hagyott helyben és egy kis statisztikai és történelmi korrekciót ejtett meg rajta, életve a magyar aggligények leendő feleségeit. Fekete László Hlatky Endrét, mint az ünnepély elnökét és viszont Hlatky a 48-as párt elnökét és választmányát köszöntötte fel.

Ezenkívül volt még pohárköszöntő több is, amelyek azonban már kívül estek az ünnepély keretén.

Ipariskolánk milleniumi rajzai.

Nagyvárad, márcz. 15.

Az 1896-iki különben közönséges polgári esztendőt ünnepé, országos ünnepé avatja ránk néze az a történelmi esemény, hogy ezer évvel előbb költöztek be őseink keleti nomád tanyáikról állandó otthonukba, mai hazájukba, Magyarországra.

Ennek a nagy történelmi napnak emlékére készül, azért rendezi az ország az ezredéves kiállítást és a többi emlék-ünnepeket.

Állam és társadalom vetekszik egymással, a nemzet és annak különböző osztályai külön-külön és egyetemben törekszik arra, hogy a lázas akciózt fényes siker kísérje, hogy a külföld szellemi és anyagi haladásunk magas fokáról nyerjen megegyező bizonyítékokat a kiállítás ragyogó keretében. A hazafias tevékenység teréről jó hírnevnek örvendő ipariskolánk sem marad el, mely a millenárius tűzpróba előtt tegnap mutatkozott be a polg. iskola nagytermében meglepően csinos rajz és írásbeli dolgozataival. A látottakról adjuk röviden a következőket:

I. *Ügykezelés.* Az intézet igazgatására vonatkozó nyomtatványok; itt több ezélszerű újítás történt.

II. *A tanulók és segédek rajzai:* a) Szakosztályok fém s díszítő ipari; fa ipari; építészeti, szabászati.

E szakoknál az intézet volt növendékei tanítanak meglepő eredménnyel, nem megvetendő mennyiségű rajzkészletet gyűjtött össze, melyet majdan főkép az életben mint afféle kis „lexicont“ használhatnak tudatosan.

A legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás, mindennemű szoba-padló és parket mázoknak, olajfesték, kocsi-mázak, valamint műfestékeknek és azokhoz szükséges kellékeknek **egyedül**

BERKES BERTALAN

kizárólagos festékkereskedésében,
Nagyváradon, Zöldfa-utca 33.

b.) Alsóbb osztályok mintái: egy jobb, gyengébb tanuló s egy órai tömeg tanítás eredményei:

III. Fali s kézi minták, igen ügyesek. Szücs J. utmutatása szerint készült s a debreczeni kiállításon is feltűnt rajzok az intézet sajátját képezik.

IV. A tanulók írásbeli dolgozatai, melyek egy külsőleg, mint beltartalmilag kifogástalanok és példány szerűek.

V. Tanszergyűjteményből, (ezelőtt nem volt) figyelemre méltó a fa, téglá és vaskötések. Érdekes munka az épülő felben levő hártnál használt állvány természetbeni feltűntetése, mely az illető tanonc ügyes kezéről tanuskodik.

Az előadottakat átnézve autentikus embernek azonnal feltűnik a fokozatos tanmenet, a szakirányú r jzoktatás, melylyel ez idő szerint egyetlen egyhasonrangú társa sem dicsekedhetik s ezen körülménynek tulajdonítható, hogy ipariskolánk a debreczeni kiállításon felső fokunk nézetét, hogy a hivatalos lapban meglicsértetett s társai közül magasan kiemelkedőnek nyilvánított. Kitüntető elismerés ezért a vezető tanerőknek s a fáradságtalan igazgató Szücs Izsónak.

Szívesen hisszük, hogy odaadó ügybuzgóságuk a szakőrök által méltányolva leszen s újabb habért szereznek az intézetnek, valamint önmaguknak is.

—g.

A n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom a tavaszi idényre, általánosán elismert szolid árak mellett csakis elsőrendű gyárakból beszerzett

kalap-, czipó- és uri-divat
nagy raktáramat.

LEITNER LAZAR
Nagyvárad, Zöldfa-utca, Zöldfa-szállodával szemben.
TELEPHON. Alapított 1878.

Városunk és a millénium.

Nagyvárad, márczius 15.

Ezredéves fennállásunkat a főváros — előreláthatólag — méltóan fogja megünnepelni s első tekintetre úgy látszik, az egész ország ünnepe a fővárosban elégséges volna arra, hogy Magyarország, a magyar nemzet nagy és méltóságtejes örömtünnetét adja vissza. De a főváros ünnepe, vagy mint megjegyztük a fővárosban megtartandó ünnepe mégis csak pars pro toto. Nem a sokszor s bizonyosok esetben nem is alaptalanul fölhozott panasz akar ez lenni, hogy mindennek a java a fővárosban összpontosítatik a vidéki, fontos szerepet vivő kisebb metropolisok rovására, hogy óriási anyagi áldozatok árán csaknem erőszakosan „féljódítetik“ az ország „szívét“, — hanem pusztán konstatálni kívánjuk az elvitázhatatlan tény, hogy Magyarország ezredéves fennállása sokkal hatalmasabb, mondhatjuk tetségesebb tény Magyarország minden igaz fiára s így minden még elrejtettebb zugára nézve is, hogy sem ez öröm és hála ünnepe nek minden egyes magyar ember s minden egyes hely is ostentatíve kifejezést ne adjon. Elismerjük, hogy a székesfőváros az ország „szíve“; elismerjük, hogy a legkiválóbb szellemi erők és anyagi javak ott vannak központosítva; elismerjük hogy direkt a fővárosnak vannak hatalmas organumai, mik által róla s általa Magyarországról a külföld tudomást vesz; elismerjük, hogy különösen most a főváros a külföld figyelmének tárgya: de ezt a nem minden nemzetnek osztályrészül jutott magasztos ünnepeért, nem nyegle hiúsághól tartjuk meg, hanem örömteli hálánk kifejezéséül a Mindenható és a dicső elődök emléke iránt s hogy akkor, midőn ez az jelen a hosszú jövővel szemben majd multtá válik, merítsenek a későbbi nemzedékek lelkesedést, bizalmat a mi — akkor már szintén

elődök — a dicső multtal szemben lerótt közelesség-érzetünkéből, hiszen régi igazság, hogy a mely nemzet nem becsüli méltóan a saját dicsőségét, az maga sem becsülésre méltó!

A főváros május hó 1-én kezdi ünnepelni ezredéves fennállásunkat. A megünnepelés tényének legkiválóbb képviselőjéül tarthatjuk fővárosunkat, de mert minden fiát a hazának igaz örömmel tölti el ez a ünnep, helyesebben, mert ez ünnep Magyarország minden polgárának ünnepe; méltó hogy mindenki s mindenütt kifejezést adjon őszintén érzett ünneplésének.

Igaz, hogy május 1-én sokan utaznak fel a fővárosba, de nem mindenki. Az egyes városok, a községek összes lakosságát tekintve a föltalazók száma nem lesz oly nagy arányu, hogy számbavehető lenne, mert az utazás nem egyszerre történik. Mindentütt maradnak otthon oly sokan, hogy impozánsan kifejezés adható az ünneplésnek. Magyarország ezredéves fennállásának ünnepe minden városnak, minden községnek illik megtartania Bármily szerényen is, de ünnepelnie kell egész Magyarországnak.

Városunkban, melynek minden téren oly kiváló vezérférfiai vannak, ez az ünnepe könnyen létesíthető s az elmaradhatatlan is. Még ha csak egy magunk általánunk is e téren a vidéken széles e hazában, még ekkor sem szabadna tétlenül utaradnunk. A mi társadalmunk minden időben tudott lelkesedni a szép, a nemes, a magasztos iránt: vegyék tehát kezükbe az ünnepe rendezését a mi kiváló, arra hivatott vezérférfiaink; akik is bizonyára meg fogják tudni találni a módot — minek javaslata és részletezése nem tartozik czikkünk keretébe — hogy külsőleg miként adjunk kifejezést mindnyájan megnyitkozni kívánó hazafiai érzelmünknek Isten kegyelméből megért nagy napunkon!

Dr. Várnai Ferencz.

Bartha Miklós a zsidókról.

— Az antiszemták figyelmébe.

A „Magyarország“ közelebbi számában Bartha Miklós országgyűlési képviselő vezércikkben foglalkozott a budapesti börze-tanács ismert hazafias felhívásával és a lelkes közleményt a következő sorokkal zárja be:

Azt is tudom, hogy a börzetanács csak kötelességet teljesített, midőn felhívását kiadta — s a börze-tagok csak kötelességet fogadtak el, midőn a felhívásnak engedtek. Hiszen Magyarország honpolgárai ők; oda vannak kapcsolva ehez az országhoz az érdekek által is, a szeretet által is. Mégis, a ki aggódva virraszt azon küzdelem fölött, melyet manapság a nemzeti irány jóformán kétségbeesve viv az internacionális divattal szemben; a ki látja a könyvpiacra a fordított művek özönét, a törvényhozásban a fordított paragrafusok özönét, az akadémiában a fordított tudomány özönét, a társadalomban a fordított szokások özönét: önkéntelenül feljajdul örömben, mikor olvassa, hogy az elnemzetietlenedés ezen eszeveszett zsbivásárában éppen a börzetanács adja ki a szent napiparancsot: „a nemzet anyagi életfolyamának nagy érdekeit magyar szellemben kell védeni és fejleszteni.“

Ez a fölhívás többet jelent a kötelesség egyszerű teljesítésénél. Ez a fölhívás a zsidók nemzeti asszimilálódásának életbevágó tünete. Ez azt jelenti, hogy midőn a szellemi téren az ellenállásnak jóformán minden bástyafala romokban hever s az idegen eszmék diadalmasan rohan a rések felé; midőn az udvar diadalmán sem enged német emlékeiből és spanyol szokásaiból, — a nemzetiségek

pedig ligát kötnek a magyar nemzeti egység megbontására: akkor, ezen nehéz pillanatban, az új ezredév küszöbén sorompóba áll egy mozgókönyv, értelmes, az élet harcaiban megedzett csoport — a zsidóság és így szól: ime itt vagyunk, számra egy millió, tehetségre annál is több; ti kebletekre öleltetek, mi vagyont gyűjtöttünk ebben a hazában, képességeket szereztünk iskoláitokban; ne tekintsetek a mi vagyonunkat idegen üzletnek, a mi tehetségünket idegen tehetségnek; magyarok vagyunk; magyarok akarunk lenni nyelvben és szellemben; a mi pénzünk magyar pénz; szívünk is magyar, nyelvünk is; nemcsak a törvényben akarunk veletek egyenlők lenni, hanem hazafiságban és fajszeretben is.

Ezt jelenti az a felhívás.

Köszönet a zsidóságnak, hogy ezredéves ünnepe napjait ezzel a hazafias sugárral megara nyozták.

Egy korszerű kiárusítási hely!

Ezég megkülönböztetett bizalmat és támogatást érdemel

Kárpát Miklós
Elegans női és uri divatruházában
Zöldfa-utca. NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca.

mert Nagyvárad és megyéinkből elismerő nyilatkozatok is olvásják
Ezég dícsérő és szolid szolgálatát.

Amire nincs alap — nincs törvény.

Nagyvárad, márcz. 14.

Egy szerencsétlen cselédleányt üzött be a mult héten a rendőrség udvarára az éhség.

Kiszott orozáján végigpergettek a keserűség könyvei és a karjain tartott nyivákoló négy hetes kis porontyot hiába kinalgatta emlőjével, nem akarta elfogadni — mert az éhség miatt nem volt mivel táplálja gyermekét.

A szüldéből négy hét után kibocsátották, hogy keresse a kényerét, hogy tartsa a gyermekét.

Próbált szerencsét: ajánkozott dajkának, cselédnek, de nem kapott helyet. Lassankint eladta a rongyait, hogy éhen ne vesszen, hogy a nyirkos időben ne kelljen az utcán hálnia, végre kifogyott a rongyokból is és beállított a hatóságához, hogy segítse.

A hatóságnak tudvalevőleg az éhezők számára nincs alapja; a társadalom egy része teremtett ugyan népkonyhát, de ott is csak korlátolt számban lehet ingyen ebédelni.

Ebből az alkalmából ismét felmerül a kérdés, miért nem rendezük a szegényügyet, miért nem állítjuk fel a bejelentési hivatalt.

Nagyvárad, mint a vármegye központja, erősen ki van téve a szegény-beözönlésnek és ha már itt éri el a nyomoruság embertársainkat, sem hatóságilag, sem társadalmilag nem hunyhatunk szemet az elhagyottak vergődése előtt.

Már pedig erre alapunk nincs. Itt-ott a hatóság tapintata, a társadalom megfizetett áldozatkészsége enyhít ugyan annyit, amennyit enyhíthet a nyomorultak sorsán, de ez csak a jóakaratt, amely a bajokat orvosolni képtelen.

Annak a szerencsétlen, bünbe tévedt leánynak sorsa önkéntelenül eszünkbe juttat még egy másik igen fontos társadalmi kérdést is, melynek megoldására — úgy látszik — ez idő szerint nem is törekednek a hivattottak.

A szerető büntetlenül, kárpótlás nélkül teszi szerencsétlenné, taszítja nyomorba a hiszékenységet, a gyengeséget áldozatát.

A rengeteg módon hangoztatott közegészségügyi intézkedések mellett évenként ezrével vesznek

el az ilyen apátlan gyermekek az éhség, a bűn elpalástolása miatt.

A közegészségügyi intézkedéseknek — véleményünk szerint — az emberanyag megvédelmezése képezi főcélját, mégis a bűnbe született, félárva gyermekek gondozása, megvédelmezése kikerült ebből a hatalmas programból.

Ha már a törvény nem bünteti azokat a lelketlen apákat, ha már a törvény nem kényszeríti őket a saját vérük eltartására: akkor az államnak — ne appelláljunk lépten-nyomon a társadalomra — kötelessége ezeket az öröm nélkül fogadott apróságokat, akik talán még eszesebbek, ügyesebbek lennének, mint a boldogság bölcsejébe született, bálványozott gyermekek, saját jól felfogott érdekében is gondozás alá venni.

Jól felfogott érdeke pedig azért, mert a mostani nem törődés mellett ezrével vesznek el a jövő generációt képező anyagból az egyedek, mert az ilyen megmaradt törvénytelen gyermekekből egy, két perzent kivételével csak proletárok nevelődnek fel az állam és társadalom kárára egyaránt.

Nem új dolgok ezek. Nem is azért foglalkozunk velük a felmerült eset alkalmából, csak rá akartunk mutatni, hogy még mindig nem történik semmi a szegényügy és a törvénytelen gyermekek érdekében.

—i.

IFJ. ULLMANN IZIDOR
fűszerkereskedésében
(Nagypiacz-tér, kereskedelmi-palota)
az összes fűszer áruk
ugy nagyban mint kicsinyben a legjutányosabb árban szerezhetők be.

A Hunyadi-malom válsága.

Nagyvárad, márcz. 11.

A legújabb malomválság minő izgalmat keltett város és megyeszerte, legjobban igazolják azok a cikkek, melyeket a hét folyamán halomszámra kaptunk.

Szép kis kötetet tenne ki azok kiadása és rendkívül sok okos dolgot olvashatna belőle a közönség, de részint a hely szűke miatt, részint azért is, hogy az erősebb kifakadások ne hassanak igaztalanul a különben is igazított kedélyekre, csak kettőt adunk belőlük.

Mind a kettő mérsékelt hangon tartott buzdítás és jóakaratu kritika a jövőre nézve.

Véleményük, hogy a malomválságot csak úgy lehet megszüntetni, ha a helybeli pénzintézetek veszik kezükbe a telepeket és ők alakítanak részvénytársaságot. A bizalmat csakis ők képesek újra feléleszteni a károsodott közönségben.

I.

A Hunyadi-malom válsága.

Nagyvárad, márcz. 14.

(*) Rövid idő alatt ismét egy malom-válság Nagyváradon. A László gőzhenger malombukását még nem heverhette ki a nagyvárad-i piac s ime ott állunk a második malom-válság előtt.

Napok óta beszélnek róla, de nem akarta senki elhinni, azt mondták, hogy a vállalat élén álló s minden tekintetben megbízható, reális férfiak találnak módot és alkalmat a veszedelemmel fenyegető ügy helyes kibonyolítására.

Ugy látszik, a pánik egyszerre erőt vett mindazokon a tényezőkön, akik többé-kevésbé érdekelve vannak; erre mutat legalább azon körülmény, hogy a folyó hó 11-ére összehívott közgyűlés nem volt megtartható, mert a részvényesek a kibocsátott részvényeknek alig heted részét deponálták.

Mit hoz a jövő az újonnan kiűtött malom-válság tekintetében, meg nem tudjuk.

Sikerül-e azt úgy kibogozni, amint érdekében áll nemcsak a részvényeseknek, hanem ugyanakkor Nagyvárad városának és Bihar megyének? Szeretnők hinni.

E hitünkben megerősít bennünket az a tudat, hogy

a László-malom válsága alkalmával közönségünk — már t. i. az a közönség, mely az említett válság által anyagilag érdekelve volt, úgy viselte magát, amint kellett. Az első napok izgalmai lecsillapultával megtalálták az utat, amelyen haladva hitték, hogy a kibonyolítás lehetséges lesz. Ez az irány azonban, a mint a következmények mutatják, nem volt helyesen választva, mert ime a malom-válság csak elodázva, de megoldva nem lett.

Más utat kell keresni és pedig higgadtan, nyugodtan. Fel kell tártani a helyzetet őszintén, nyíltan lássa mindenki tisztán, világosan: mi a baj, melyen segíteni kell.

A helyzet nyílt feltárása erősítheti meg újból a megingott bizalmat, más semmi. Mert valljuk be, hogy a most válsággal küzdő vállalat iránt a helyi pénzpiac nem viseltetett bizalommal, ami minden esetre befolyással kellett, hogy legyen a válság ily gyors kitörésére.

Mi bizunk a malom élén álló férfiakban, hogy találnak utat és módot a vállalat megmentésére, melynek elbukása óriási csapás lenne Biharvármegye mezőgazdasággal foglalkozó közönségére; nagy kár lenne Nagyvárad város piacára, melyen a forgalom egyszerre óriásit hanyatlanék; nagy kár lenne a város házi pénztárára is, mely csak kövezetvémben 10—12000 forintot vesztené el évenként.

Ne feledjük azt se, hogy ilyen nagyobbsszerű iparvállalat hány szegény embernek, családnak ad munkát s munkája után mindennapi kenyeret.

Kívánunk kell tehát ilyen körülmények, ilyen helyzet között, hogy a vállalat élén álló, befolyásosabb férfiak ne ijedjenek meg a kitört válságtól, hanem higgadt megfontolással, az állapotok nyílt feltárásával iparkodjanak a vállalat fenntartásán.

Meg kell magyarázni Biharvármegye gazdaközönségének, Nagyvárad város tehetősebb embereinek — nem oly nehéz azt kézzel foghatóvá tenni, — hogy a malomvállalat elbukása alig kiszámítható károkat fog okozni ugy a megye, valamint a város területén.

II.

Malomválság.

Nagyvárad, márcz. 11.

Széles Magyarországon egy új bóra süvölt keresztül, mely ezuttal nem az épületek párkányzatának, avagy a növényzetnek megy neki, hanem az üzleti világ ifju, de már is hervadozó hajtsáit — a reklám nagy dobja mellett és a legszebb jelzőszavak alatti gründolásokat — seprí el utjában.

Szomorú látványt nyújtanak a nagy ezredév küszöbén a kereskedelem és iparnak eme most síráló torzsszülettyje, melyeket a legélelmesebb spekuláns szellem melegágyában az ország fővárosában tenyésztenek nagyban, onnan átplántálják a vidékre, s a legelső börze-krach elég arra, hogy rövid éltök végvonaglásait egy nagy csapat hitelező és részvényes a legfőbb érdeklődéssel kísérje.

Sajnos, hogy városunknak szintén meg kell ösmerkednie az új bórával. Itt a Hunyadiak büszke nemzetségét támadta meg; és Hunyadi János, László és Mátyás rabigában selymölőnek, melyet azonban nem a török, hanem a hitelezők éhes serege vetett nekik, és most bő alkalmanyilik Biharvármegye és Nagyvárad város áldozatkész és hazafias közönségének egy új finánc-operációra, melylyel az árván maradt Hunyadi familiát megszabadít a súlyos rabigájától. Ez most a szomorú helyzete annak a szegény részvénytársaságnak, melynek hasonló betegségben kimuló társait a fővárosban nap-nap után parentálják el, a részvényesek és hitelezők legszomorubb részvéte közepette, melynek egészséges hatásai azonban hihetőleg nem fognak elmaradni, éppogy mint egy kis viharok a legtikasztóbb forró napok között.

A Hunyadi-malom, már születése alkalmával sem volt életképes. Egy sebtében készült munka volt, mely nem tudott megbirkózni az üzleti élet küzdelmeivel. Mindehhez hozzájárult a volt László-malom megvétele, a vétel legszükségesebb előfeltételei nélkül, és most fenállásának alig második évében odafejlődtek a dolgok e részvénytársaságnál, hogy újra itt van Biharvármegye malomválsága, a helybeli piac egyik újabb szomorú látványossága.

Pedig ki állíthatja azt, hogy e nagy vármegye emporiumán egy ily malomnak nincs létjogosultsága? Avagy ki tagadhatja azt, hogy nem kedvező üzleti konjunktúrák voltak vitorlái a Hunyadiaknak? De a baj forrását nem ebben kell keresnünk! Ezt kutatva könnyen megtaláljuk, az ugynevezett gründolási mániában, mely az üzleti életnek most legdivatosabb betegsége, és ezek gyenge szervezete nem állja ki az életviszonyosságait.

Ilyen tanulságokat nyújt bőven a Hunyadi-malom. Kevés tőke, de nagy vállalkozási hajlam, egy tagadhatatlan nem szakzerű igazgatóság vezetősége mellett. A gründolások ösmert manőverei, hogy nekre vadásznak (sőt részvényesnek sem kell lenni), és közéletünk jelesei elég jámborak ahhoz, hogy felüljenek az ily taktikának. Pedig itt egész bátran tanulhatnak abból, hogy a ki nem tud arabosul, az ne akarjon arabosul beszélni. A minden vonalon beálló verseny ma, már a legszélesebb körűtetűtetést, a legnagyobb szakértelmet kívánja, anélkül is inkább, mert a részvények egy nagy része nehezen összekuporgatott fillérekből kerül ki, melyet hej de rosszul esik elveszíteni!

És mindezekkel versenyez még egy más érdek is, és az a tiszta közérdek. Egy piacnak sem válnak hasznára a folytonos válságok; megerősíteni és nem folyton megrendíteni kell a bizalmat, ezt kívánja az összes üzleti érdek, mely egy ily nagy vállalat körül csoportosodik, melynek egészséges, egyenletes menete még a versenyvállalatok hasznára is szolgál.

Senki sincs itt e város, vagy a megye határain belül, ki óhajtana a Hunyadi-malom zátonyra juttatását. Sőt ép most kell az alkalmat megragadni, hogy e vállalat tovább fenn maradjon. Mentessék meg, de nem egy két évnél, hanem az állandóságnak. Hozzanak a részvényesek áldozatot, de egyúttal használják fel rövid idejük tanúságait arra, hogy egy szolid és reális alapon álló gőzmalomvállalatnak itt Nagyváradon csakis szakzerű vezetés mellett van létjogosultsága.

Anteus.

Uj ékszer-üzlet a Fő-utczán
Weisz Ignác és fia cég
üzlethelyiséget változtatott.
Kittűnő órák, ékszerek és drágakövek raktára
a Bertsey-féle üzlethelyiségben a Fő-utczán.
Az üzlet február hó 16-an nyílt meg.
A legszolidabb árak és előzékeny kiszolgálás.

Irodalom.

Szereltem.

I.

Hóbortos nagyozolás, ábránd, álom minden!
Semmi sem boldogít — csupán a szereltem!...
Mint a perez, úgy tűnik életünkbeli tova:
Ámde mindörökké fennmarad a nyoma!
A szív rejtekében, — bennünket is túl él:
Egy hatalmas eszme, egy izzó szenvedély!...

II.

Kérdezd meg a napot, a mely felettünk süt:
Nem vagyok-e veled szünetlen, mindenütt?!
Kérdezd meg a holdat, a csillagos eget:
Van-e még valaki, ki, mint én, úgy szeret?...
Kérdezd meg a felhőt, mely tiszta égen át
Vonulva, öntözi könyeivel a tajt,
Mit érez, ha a szél mint tépet vitorlát
Foszványokban hajtja, fűzi, tovább-tovább!
Vagy kérdezd az éjnek borzalmas rémeit,
A melyekkel küzdve, vívodom reggelig,
Mig a hajnal pirja arcomat érinti;
Mind, mind azt feleli: ugy nem szeret senki!

Szedlarikné Dudinszky Anna.

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény.

Budapest székes főváros területére szóló levelezések gyors kézbesítését felette hátráltatja az a körülmény, hogy a levelezések címzése hiányos. A címíratban ugyanis legfeljebb az utca és házszám van feltüntetve, holott a levelezések gyors szétosztása és kézbesítése érdekében igen kívánatos, hogy a címíratban a közigazgatási kerület (I—X-ig) az emelet és ajtószám is ki legyen tüntetve. A levelező közönség érdekében elrendeltem ugyan, hogy a Budapestre érkező mozgóposták a székesfőváros területére szóló levelezéseket közigazgatási kerületenkint dolgozzák fel, hogy ilykép azoknak a főpostahivatalnál levélhordó,

kerületenkint való feldolgozása gyorsítottassék, ezen infézkedésem azonban a gyakorlatban ép a fentebb jelzett hiányos czimzés következtében nem jár a kellő eredménnyel. A levelező közönséget tehát saját érdekében is felkérem, miszerint a Budapestre intézendő s itt kézbesítendő levelezések czimíratában az utca és házszámot kívül még a közigazgatási kerület, valamint (az emelet és ajtó számát) is kiírni sziveskedjék; pl.

Horváth Kálmán urnak

Budapesten

IV. Koronaherceg-utca
14. sz. I e. 5. ajtó.

Budapest, 1896. márcz. 11-én.

A m. kir. posta- és táviratigazgatóság.

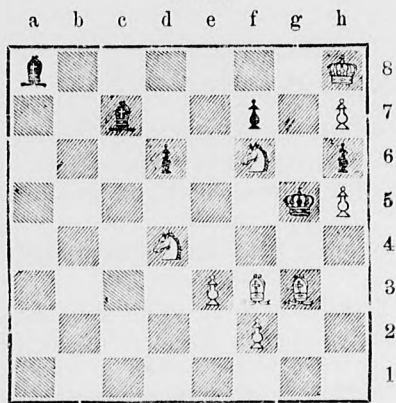
NEULÄNDER és WEISZ
férfi-szabók
Nagyvárad, Zöldfa-u., Glücksmann Ármin üzletével szemben.
Tavaszi idényre legújabb bel- és külföldi **ruhászöveiteink** megérkeztek. Legújabb divatu szabászat, olcsó és izléses kiállításról elismert szolid és jó hirműnk kellő biztosítékot nyújt.

Heti sakszemle.

— Rovatvezető: **Gesztesi Ödön.** —

13. feladvány.

Huszár A. Nagyváradon, ajánlja Charousek Rezső urnak.

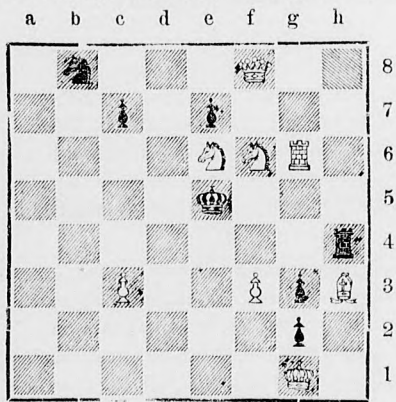

Világos

indul s a 3-ik lépésre mattot ad.

14. feladvány.

A „Brighton Society“ feladvány versenyén II. díjat nyert.

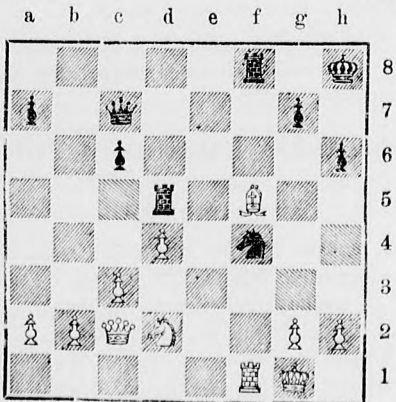

Világos

indul s a 2-ik lépésre mattot ad.

9. Végjáték.

Világos: Pearse.

Sötét: Chepmell.

Fenti hadallás egy 1894. évben a londoni „Saint-George's Chess-Club“-ban váltott játszmából való. Világos utolsó lépése F f5-e4 volt, mire sötét 3 lépéses mattot jelentett.

22. játszma.

Játszották Budapesten, 1896. február havában.

Evans-csel.

Világos:

M. Gy.

1. e2-e4
2. H g1-f3
3. F f1-c4
4. b2-b4
5. c2-c3
6. 0-0
7. d2-d4
8. d4:e5
9. F c4-d5

Sötét:

Bródy Miklós.

- e7-e5
- H b8-c6
- F f8-c5
- F b4-a5
- H g8-f6
- 0-0
- H f6:e4
- F a5:c8

Kevésbé kockázatos H c5. A tett lépést Sanders ajánlja.

10. F d5:e4
11. F e4-h7+*

*Hogy correct-e ezen áldozat, e fölött megoszolnak a vélemények; a „Handbuch“ remisre vezeti le a játékot, a amit különben e játszma is igazol.

12. H f3-g5+
13. V d1-d3+*

Figyelemreméltó folytatás lett volna:

13. V d1-g4, f7-f5, 14. e5:f6, K g6:f6
15. H g5-e4+, K g6-f7, 16. V g4-h5+, g7-g6,
17. V h5-h7+ és világos nyer. E folytatást Bardeleben és Mieses ajánlják, minek folytán alghanem correct világos 11-ik lépése.

14. e5:f6 e.p.+
15. H b1-c3
16. V d3-h3

Sötét ügyesen védekezik.

17. H g5-h7+
18. V h3-f3

(Jobb volt K g8.)

19. H h7:f8
20. V f3-c3+

K g7:f8 nem történhetik, V h8+ miatt.

21. V c3-f3
22. F c1-a3
23. g2-g4

Finom kombináció bevezetése, mely a remist leg-alább is biztosítja.)

24. V f3:b7
25. V b7:a8

(A kitűnőnek látszó F g4-f3-ra, 26. V a8-d8! világos javára döntene.)

26. K g1-g2*

(*K h1-re sötét következő lépése még hatályosabban következnek.)

27. H f8-e6+
28. H e6-f8+
29. F a3-c1+
30. H f8-e6+
31. H e6-g5+?*

(*Világos nyeresére játszik s ezzel elveszti a partiet.)

32. F c1:g5
33. K g2-g1
34. V a8:f3
35. F g5-c1

Világos föladja

(A zárjelben levő jegyzetek Bródytól.)

23. játszma.

Játs ották Budapesten, 1894 január 25-én.

Spanyol játék.

Világos:

Altmann
Makovetz
Rosenberg

1. e2-e4
2. H g1-f3
3. F f1-b5
4. F b5-a4
5. 0-0
6. d2-d4
7. B f1-e1
8. H f3:e5
9. H e5:c6
10. f2-f3
11. V d1-e2
12. c2-c3
13. g2-g4?*

* Világos figura nyereségre játszik. A mód, melylyel ezt sötét parirozza s melyet Kiss ur proponált, igen szellemes.

14. V e2-d3*

* A huszár természetesen nem üthető F e7-h4! miatt. Most tűnik ki csak a 13 lépés gyengesége.

15. F c1-d2
16. F a4-c2!
17. h2-h3

Sötét bámulatos következetességgel aknázza ki világos hibás 13-ik lépését. A királyszárny rendkívül gyenge.

Sötét:

Kiss Albert
Lehner
Niedermann

- e7-e5
- H b8-c6
- a7-a6
- H g8-f6
- F f8-e7
- H f6:e4
- d7-d5
- F c8-d7
- b7:c6
- H c4-d6
- H d6-f5!
- 0-0
- B f8-e8!

H f5-h4

f7-f5

c6-c5!

F d7-b5!

18. V d3-e3
19. V e3-f2

F e7-g5

7 lépés után a világos bábok vezetői a játék megszakítását kérték, de sem másnap sem később nem bocsátkoztak a partie folytatására. Az első tekintetre látszik, hogy sötét nyeresére áll. Ajánljuk az állást az elemezni szeretők figyelmébe. Mi csak a következő levezetésre utalunk:

19. . . . . B e8; e1+, 20. F f2:e1, f5:g4, 21. f3:g4, (h3:g4 után az f3 gyalog nem tartható.) V d8-d6, 22. H b1-a3! (? d4:c5 V h6!) B a8-f8, 23. F c2-f5, (ha H b5 ugy V h6!) g7-g6, 24. d4:c5, V f6-e5, 25. H a3-c2 és sötét egy tisztet nyer. Ha 22. F d2 ugy B f8 és sötét ismét megnyeri a tisztet, mivel a vezér nem mozdulhat B f1+ miatt.

10. feladvány megfejtése.

1. V h6-a6, K d4-c4
2. B b5-d5+ matt
1. . . . . f4-f3, 2. V a6-a4+ matt.
1. . . . . B d7-c7 (b7, e7 stb.) 2. B d5+ matt.

Sakkhírek.

A *hastingsi mesterverseny* két legsz. bb játszma-jára kítűzött díjak egyikét Steinitz nyerte meg a Bardeleben ellen játszott partiejért, a másikat pedig dr. Tarrasch, Walbrodt elleni játszmájáért.

Lasker visszatért Oroszországból s jelenleg Berlinben időzik. Február 28-án a „Kaiserhof“ nagytérmeben produkálta magát, mikor is három játszmát vezetett egyszerre 3-3 erős tanácskozó játékos ellen. Ellenfelei voltak az egyik játszmában Stitzkowszky, Cohn és Hjall, a másik játszmában dr. Lewitt, Keidansky és Steinweg s a harmadikban Thalheim, Schlésinger és Gutmayer. Ez utóbbi játszmát elvesztette Lasker, a másik kettőt megnyerte.

Steinitz jelenleg Moszkvában időzik. Febr. 19-én 21 játszmát vezetett egyidejűleg. A játszóik között volt a vak sakkjátékos, Schabelsky is, ki két évvel ezelőtt egy orosz táizeneti versenyen, daczára annak, hogy tábla nélkül vezette a játszmákat, az első díjat nyerte. Steinitz, hogy az egyensúlyt helyre üsse, szintén tábla nélkül játszott ez egy ellenfelével s a 22 huzás után - elvesztette a játszmát. Ezenkívül még vesztett Bobrow és Bugaje ellen. A 21 játszmából tehát 18-at nyert.

Öröndetes hírt veszünk Budapestről. E hó 7-én, szombaton választmányi ülést tartott a „Budapesti Sakk-Kör“, melyben egy bizottsági lett kiküldve, hogy a milleniumi nemzetközi sakkverseny eszméjét megvalósítsa, illetve azt előkészítse s a módozatokat megállapítsa. A bizottság tagjai: Lehner, Maróczy, Hoffer, Havasy és Flessig. Öröndünk, hogy immár megtörtént az első lépés e ránk nézve fontos torna megvalósítására.

A heti krónikából.

— Részlet. —

Ime itt van ő,
A csodatevő!
Ő a babonának hirhedt Aesculápa,
Kinek gyógyszere az aqua destillata.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos: **Sarkadi Ignác**
Főmunkatárs: **Rácz Mihály.**

Blousok, Gyermek-ruhák és felöltők,

Napernyők | Freyberger A.

feltűnő szépek kaphatók

nagy kézimunka
kereskedésében
Nagyváradon.

WEINSTOCK, SPITZ, GRÜNBERGER

első nagyváradai szoba-, czég-, czimfestő- és mázoló-társaság

Fő-utca, a Széchenyi-szálloda épületben. **NAGYVÁRAD,** Fő-utca, a Széchenyi-szálloda épületben.

A mai kor igényeinek megfelelő

festészeti műterem.

Szoba-, czég-, czimfestő- és mázolási munkák elvállaltatnak.

Templomok, termek, kávéházak és magánlakok festésénél művészies kivitelű márvány-utánzatokat és aranyozásokat állítunk elő.

Különlegességek üveg-czégtáblákban és czimfestésekben.

Különböféle feliratok és festmények fal, vászon, fa- és bádoglemezekre.

Czimerek festése, zászlók és szalagfeliratok, e szakhoz tartozó összes díszítési munkálatok.

Tapeta és papir-maché raktár.

Kész olajban festett czimerek kaphatók és kölcsön adatk.

Minták és vázlatok kívánatra díjmentesen.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A legolcsóbb és legjobb

festék-áru

nagykereskedés.

Az anyag tartósságáért, tisztaságáért kezeséget vállalunk.

Száraz és saját készítményű tisztán kezelt, olajban tört festékek, kitűnő minőségű

szobapadló-fénymázak, angol lakkok, kenczék (firniss).

Legjobb fajta ecsetek, aranyozó kellékek, házi kezeléshez szükséges anyagok,

kellő utasítással, színvegyítések tetszés szerint.

Tisztelettel

Weinstock, Spitz, Grünberger.

LEITNER MÁRTON

rőfész divat és rövidáru kereskedése Nagyváradon, Zöldfa u. (Zöldfa kapuja mellett)

1.85 krért egy teljes ruha divatos szövettel.

25 krért elegáns dupla széles női szövetek.

40 krért legfinomabb tiszta gyapjú női szövetek.

67 krért 130 ctm. szélességű angol kelmék.

50 krtól 1 frtig gyász és divat kelmék.

15 krért legújabb jó mosó katonok.

25 krért valódi Cosmanosi Volok.

28 krért czérna ajour és Plissé Sophirek

30 krért legújabb francia Atlas Satinok.

27 krért Piquetek minden színben.

A Milleniumra.

4 frtért 30 rőf kitűnő jó czérna vászon.

4 frt 50 krért 30 rőf női ingekre való vászon.

3 frt 95 krért 32 rőf lábaváló és lepedő vászon.

7 frtért egy szélességű lepedő vászon.

4 frt 50 krért kitűnő jó Schiffonok.

4 frt 90 krért legfinomabb Cretton.

5 frtért 30 rőf színtartó czérna Kanavász.

8 frt 40 krért 30 rőf Brocat Gradli ág, huzatra.

3 frtért egy Damaska Garnitur.

2 frt 80 krért 12 db Damaska Törülköző.

A Milleniumra.

1 frt 45 krért egy divatos Kávés Teríték.

1 frt 30 krért egy ablak Touniss Fügögy.

5 frt 25 krért egy Bourett Garnitur.

1 frtől 1 frt 80 krig legfinomabb férfi ingek.

65 krtól 1 frt 25 krig legfinomabb női ingek.

Nagy raktár Paplan, Madracz, Futó és kész Szőnyegekben.

Ruhakellékek és díszek nagy választékban.

Legfinomabb selymek blouse és ruhákra nagy választékban.

Kóser bor

הכשרות

Ullmann József

bornagykereskedő

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca.

Van szerencsém b. tudomására adni, miszerint kitűnő minőségű bel- és külföldi bort a következő fejtűnő olcsó árak mellett becsajthatom rendelkezésére:

1894. évi soproni új bor fehér	1 hltr 20 ft
1893. " balatonvidéki "	" " 23 "
1891. " baranyai "	" " 26 "
1893. " finom olasz "	" " 28 "
1893. " erdélyi "	" " 28 "
1893. " igen fin. olasz "	" " 30 "
1891. " kitűnő "	" " 12 "
1889. " fin. ruszti bor fehér "	" " 35 "
1887. " kitűnő "	" " 40 "
Glász bor veres	" " 20 "
Dalmát "	" " 22 "
Egri "	" " 28 "
Szegszárdi bor veres	" " 32 "
Rusztii finom "	" " 36 "
Rusztii kitűnő "	" " 40 "

Csemege borok 60 frittól feljebb.

Vidéki megrndelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. és lelkismeretesen eszközöltetnek. Hordókat vétejarban számlíva s bérmentve visszaveszem.

Kivánatra Hechcherrel is szolgálhatok a helybeli főtisztelendő Fuchs Mór főrabbi urtól.

Midőn az eddig irántam tanúsított b. bizalmáért köszönetet mondok, bátor vagyok azt továbbra is részemre kikérni.

Kiváló tisztelettel

ULLMANN JÓZSEF.

A milleniumot

tekintetbe véve

kizárólag

kész női felöltő-áruházamat

oly nagy választékkal láttam el és gyári szabott áruim oly

olcsók,

hogy bármely fővárosi czéggel versenyezhetek.

Nemes Miklós

N.-Várad, Lévy Palota Köröspart Corso.

ROTH H. ÁRMIN férfi-szabó üzlete.

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy Sz.-László-téren, a Nagyvárad Takarékpénztár épületében egy a mai kornak megfelelő

férfi-szabó üzletet

rendeztem be, s azt a legújabb divatu s csakis kiváló minőségű szövetekkel szereltem fel.

Külföldi és hazai elsőrangú szabó-üzletekben szerzett tapasztalataim képesítenek arra, hogy a legkényesebb igényeknek megfelelhettek.

Pontos kiszolgálás, lehető jutányos árak lesznek főbb irányelveim, hogy t. megrendelőim megrendelését kiérdemljem.

B. pártfogásukat kérve, vagyok

tisztelettel

ROTH H. ÁRMIN.

Uj férfi-szabó üzlet a Szent-László-téren.

SZANDICZ ADOLF

női divatáru-háza

Bémer-tér. NAGYVÁRAD, Bémer-tér.

Női konfekció gazdag választékban.

Valódi párisi és berlini modellek.

Ruhakelmék nagy raktára a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségben.

Vásznak és asztalneműekben

egyedüli raktára

az Oberleitner E. és fiai császár és kir. szabadalmazott vászon-gyárnak.

Szőnyegek, napernyők, férfi-divatban különlegességek.

Kivánatra árjegyzékek vagy minták bérmentve megküldetnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ujdonságok! Különlegességek!

A közeledő tavaszi időnyre már megérkeztek különlegességek férfi-, női- és gyermekcipőkben

STERN GYULA czégnél

Nagyvárad, Zöldfa-utca

az „ARANY CSIZMÁHOZ”,

a hol is a nagyraesült vevőközönségnek legjobb alkalmu nylik ebbeli szükségletet a legnagyobb választékban s legjutányosabb áron beszerezhetni.

A n. é. közönség becses tájékozására van szerencsém a legdivatosabb czikknek árait a következőkben feltüntetni:

alacsony szárú (angol) női fűzős cipő	3.25
" " " gombos "	3.50
" " " sárga Bergsteiger "	3
" " " gombos "	3.25
" " " lag fűzős "	5.-
" " " gombos "	5.25

Együttal a n. é. közönség b. tudomására hozom, miszerint férfi- és gyermekkalap-raktáramat a mai kor igényeinek megfelelőleg rendeztem be.

Magamat b. pártfogásába ajánlván, vagyok tisztelettel Stern Gyula.

Ujdonságok! Különlegességek!

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Tiszta jó bor.

Szíves tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy

Ulasziban, (Stidl-ház)

eddig Czegléd Sándor ur árt birt

bor-üzletet

átvettem.

Kaphatók nálam a legfinomabb érmelléki

asztali-, pecsenye- és dessert-borok,

egri vörös bor liter és hordószámra és palaczkokban, továbbá

hazai és valódi francia pezsgő

a lehető legjutányosabb árak mellett.

Boraim hamisítatlan tisztaságáról és jóságáról beszélni fognak a tények és tapasztalatok, azért is tartózkodom a nagyhangu frázisoktól és kérom a n. é. közönség bizalmát és megrendeléseit.

Tisztelettel

D. Berger Ignác,

borkereskedő

Nagyvárad, Olasz, Bémer-tér (Stidl-ház.)

KLEIN M.

ékszer- és óra raktára,
Nagyvárad, Kossuth-utca.

Alkalmi vétel

mindennemű ékszer, ezüst,
arany, nickel s fali inga
órákban.

Aranygyűrűk (14 karátos)
2 frttól feljebb.

Erődi H. cukrászata Nagyvárad, Fő-utca

elvéllal és pontosan teljesít egy helybeli, mint
vidéki mindenféle szakmájába vágó megrendeléseket
mérsékelt árak mellett.

Vidéki küldemények gondos csomagolás és
pontos szétküldés következtében, rendes időben
és sértetlen állapotban érkeznek.

Ugyanott húsvéti cukor- és selyem dísz-
tojások 3 krtól 10 frtig kaphatók.

Első n.-varadi műszaki szappangyár.

Palkovics Fülöp és Társa N.-Várad.

Gyártelep: Rózsa-utca 100. 2. a tüzőlő laktanyával
szemben.

Iroda: Pecze-utca, Günsberger-ház.
Telefon-összeköttetés.

Tisztelettel értesítjük a kereskedő urakat, hogy
az iparhatóság gyártmányunkat kiküldött vegyész-
által megvizsgáltván. 8368/95. sz. a. hivatalosan
igazolta, hogy mi az

Első n.-varadi műszaki szappangyár

címet jogosan használhatjuk.

Gyártmányunk csakis **vegytisztá zsira-
deket** tartalmaz, **ment minden káros anyag-
tól**, ezért szaporább és legolesőbb.

Gyárunk kitűnő berendezése folytán bármily
tömeges megrendelésnek képesek vagyunk megfelelni
Gyors, pontos és lelkiismeretes kiszolgálást biz-
tosítva, kérjük a kereskedő urak b. pártfogását és
jegyzünk kiváló tisztelettel

Első nagyváradai műszaki szappangyár.
PALKOVICS FÜLÖP és TÁRSA.

Gazdálkodók, vendéglősök, szatócsok és kimérők

Szives figyelmébe!

Van szerencsém értesíteni, hogy a
már 12 év óta fennálló **rum- és
likör-gyáramat** f. évi március
1-től

**szesz- és pálinka-
nagykereskedéssel**

kibővíttem.

A pénzügyigazgatóságtól nyert en-
gedély folytán abban a kellemes hely-
zetben vagyok, hogy 100 literen felüli
mennyiséget — **tetszés szerint össze-
allítva, szesz-, közönséges- és gyümölcs-
pálinka, — ugyszintén mindenféle szesz-
különlegességekből,**

regale és fogyasztási adómentesen
a legjutányosabb **napi árban** ki-
szolgáltathatok.

Raktáram: Szent-László-tér (Zsiga-fundatio
épület 250. sz. Iroda: fiók-üzlethelyiségem-
ben, Kert-utca sarkán, hol mindennemű kü-
lönlegességeket kis mértékben árusítok.

Tisztelettel

Weisz Náthán.

Telefon-összeköttetés!

Gazdálkodók figyelmébe!

Az 1888. XXXV. italmérsi törvényezikk 5. §-a
szerint a mezőgazdasággal foglalkozók 100 liter meny-
nyiségű pálinkát cselédjeik és munkásaik részére
regalia-adó mentesen beszeresethetik és saját joga-
sított helyi regale-bérlőjének sem fizetendő meg a
regalia-adó, erre külön pénzügyigazgatósági engedély
szükséges, melynek beszerzésére bővebb felvilágosi-
tást szivesen nyujtok tisztelt vevőimnek.

894—896.

Pályázati hirdetmény.

A kereskedelemügyi magy. kir. miniszter ur 11636.
VI. 1896 sz. leirata értelmében a „Pesti magyar ke-
reskedelmi bank“ által alapított külföldi tanulmányi utra
szánt összeg kamatait, vagyis összesen 675 frt utazási
öszöntődjra pályázatot hirdet.

Az ösztöndíj elnyerése iránt folyamodhatnak ely
ifjak, kik valamely hazai kereskedelmi akadémiát
kiváló sikerrel végeztek, mely körülmény iskolai bizo-
nyítvánnyal igazolandó.

A folyamodványban megjelölendő azon speciális
ismeret, melynek elsajátítása, vagy tovább tanulmányo-

zása végett az illető e tanulmány utat megtenni szán-
dekozik.

Felmentendő folyamodónak esetleges szakmunká-
latai az illető ismeretkörben, valamint a nyelvismeretek
és a tervezett tanulmányi ut programja és időtartama.

Végül felmentendő folyamodványban, hogy folyamodó
miket véli szerzett ismereteit és tapasztalatait e tan-
ulmányi ut b. fejeztével itthon értékesíthetni.

Oly pályázó, ki jelen iskolai képzettség mellett a
tanulmányozandó, vagy elsajátítandó különleges (spe-
cialis) ismeretek körében más elméleti, vagy gyakorlati
irányu tanulmányokra hivatkozhatik, — és ezt igazolni
képes — valamint kellő nyelvismerettel is bir az ösz-
töndíj odaítélésénél előnyben fog részesíttetni.

A pályanyertes a tanulmányutról jelentést tarto-
zik tenni.

Miről van szerencsénk az érdekelt kereskedelmi
akadémiát végzett ifjakat azzal értesíteni, hogy kellően
felszerelt s a kereskedelemügyi magy. kir. miniszter
urhoz címzett pályázati folyamodványukat a f. é. áp-
rilis hó 30-ig az alulírott kamarához beértesíteni el-
ne mulasszák.

Egyben megjegyezzük még, hogy a pályázatra vo-
natkozó bővebb utasítás a kamara hivatalánál meg-
szerezhető.

Nagyváradon, 1896. márcz. 14.

A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara:

Janky József, s. k. **Dr. Sarkadi Lajos, s. k.**
elnök. titkár.

Stern Lipót

férfi-szabó

Nagyvárad, főutca, Bazar-szoros.

Tavaszi idényre

legujabb divatu

szövetek

gazdag választékban.

A mai kornak megfelelően berendezett

régi jó hírnevű üzletét

ajánlja a t. közönségnek.

Ifj. KOHN SÁMUEL

Nagyvárad, Bémer-tér.

női divat áruháza

Nagyvárad, Bémer-tér.

Női divat és Confectio-ujdonságok.

A tavaszi idény beálltával, bevásárlásomból hazatérve, tudatom a n. é. közönséggel, hogy **divat-
üzletemben**

eredeti párisi és berlini modellek, u. m. kabátok, gallérok, esőköpenyek
a legolesóbbtól a legfinomabb kivitelig megérkeztek.

Különlegességek: A legdivatosabb angol és franeczia női ruhakelmékből
egyes ruhák, ugyszintén méteráru, a legolesóbbtól a legfinomabb kivitelig.

A legujabb szines és fekete selymek nagy választékban.

Vásznak és asztalneműek, valamint menyasszonyi kelengyék.

Női ruhák és telöltők saját, évek hosszú sora óta elismert műhelyemben
eredeti modellek után készülnek.

A legdivatosabb napernyők nagy választékban.

Szőnyeg és függöny nagy raktár.

Legolcsóbb forrás!

Kész női felöltők és ruhaszövetek bevásárlására

FLEGMAN ÁRMIN

női divatterme

Zöldfa-utca elején. **NAGYVÁRAD**, Zöldfa-utca elején.

Bizonyítékul szolgáljon a következő Árkivonat:

Női Gallérok gyönyörű kivitelben 1 frt 50 krtól.	Női kabátok, kitűnő szabásu 4 frtól.	Kamcarn Gallérok, csipkével 4 frt 50 krtól.
Női Gallérok angol szövetekből 2 frt 50 krtól.	Fekete kabátok bélelve 6 frt 50 krtól.	Legújabb gyűrött gallérok 10 frtól.
Ruha szövetek tiszta gyapju 40 kr.	120 ctr széles, legújabb divat 80 kr.	Fekete Ternon gyapju 33 kr.
1 vég jó chiffon 4 frt 40 krtól.	1 vég jó vászon 4 frt 60 krtól.	1 vég jó canavász 4 frt 65 kr.
1 méter jó mosóvoil 18 kr.	1 mtr jó festő voil 21 kr.	1 mtr finom Allassatin 28 kr.
Bélés, Satin, Halcsont, olcsóbban	Organtin és Kautschuk mint	Lószőr, Harangszövet bárhol!

Mindennemű női ruhák u. m. **utcai, alkalmi, lovagló és gyászruhák** utolsó divat szerint és olcsóbban mint bárhol. **Női ruha-szövet különlegességek nagy választékban.**